

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS

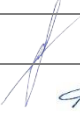

IGNALINOS RAJONO
SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

IGNALINOS RAJONO
SAVIVALDYBĖS
TERITORIJOS BENDROJO
PLANO KOREGAVIMAS

SPRENDINIŲ
KONKRETIZAVIMAS

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTO PAVADINIMAS	IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KOREGAVIMAS
PLANAVIMO ORGANIZATORIUS	IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS
RENGĖJAS	UAB „KELPROJEKTAS“
PROJEKTO NUMERIS	U-1389
TERITORIJŲ PLANAVIMO RŪŠIS	KOMPLEKSINIS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS SAVIVALDYBĖS BENDRASIS PLANAS
RENGIMO ETAPAS	SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS
TOMAS	III
IŠLEIDIMO DATA	2023

RENGĖJAS	KVALIF. PATVIRT. DOK. NR.	PAREIGOS	VARDAS, PAVARDĖ	PARAŠAS
 KELPROJEKTAS	A1934	Architektūros skyriaus vadovė	Agnė Peikštenienė	
	ATP 1682	PV	Andželika Kažienė	
	A 2207	PDV	Dalia Bagdonaitė	
		PDV	Lina Norkienė	

21URB0564

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Turinys

1	BENDROJI DALIS	4
1.1	Bendrieji duomenys	4
1.2	Bendrojo plano koregavimo tikslai ir uždaviniai	4
1.3	Planavimo sąlygos.....	4
1.4	Teisinė aplinka	5
3.	KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA	9
3.1.	Gamtinio karkaso formavimas	9
3.1.1.	Bendrosios nuostatos.....	9
3.1.2.	Gamtinio karkaso struktūrinės dalys ir jų išorinių ribų tikslinimas (koregavimas).....	10
3.1.3.	Gamtinio karkaso teritorijų geokologinio potencialo vertinimas	12
3.1.4.	Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys	15
3.2.	Gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsauga	22
3.3.	Biologinės įvairovės apsauga	24
3.4.	Įgyvendinimo prioritetai.....	26
9.	IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAI.....	28
9.1.	Bendrosios nuostatos.....	28
9.2.	Tvarkymo zonų naudojimo ir tvarkymo reglamentai.....	29
12.	SAULĖS ŠVIESOS IR VĖJO ENERGETIKOS VYSTYMO SĄLYGOS	36
12.1	Vėjo energetikos vystymas.....	36
12.2	Saulės šviesos energetikos vystymas	36

Grafinė dalis

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai:

- Gamtinio kraštovaizdžio apsauga M 1:50 000.
- Ignalinos, Strigailišio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų turizmo ir rekreacijos brėžinys M1:10 000

1 BENDROJI DALIS

1.1 Bendrieji duomenys

Rengiamo teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas.

Teritorijų planavimo dokumento rūšis: kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas.

Teritorijų planavimo lygmuo: savivaldybės.

Planuojama teritorija: Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano suplanuotos teritorijos dalys.

Planavimo organizatorius: Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Laisvės a. 70, LT- 30122 Ignalina, el. paštas info@ignalina.lt, tel. (8386) 52 233, faks. (8386) 53148.

Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: UAB „Kelprojektas“, Žalgirio g. 90, D korpusas, LT-09303 Vilnius, tel. (8 686) 74252.

Bendrojo plano koregavimo pagrindas: Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. V2-357 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo“.

1.2 Bendrojo plano koregavimo tikslai ir uždaviniai

Bendrojo plano koregavimo tikslai ir uždaviniai išdėstyti 2021 m. rugpjūčio 9 d. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. V2-326 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo planavimo darbų programos patvirtinimo“ patvirtintoje planavimo darbų programoje.

Planavimo tikslas: Plano koregavimas nekeičia Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano tikslų ir uždavinių.

Plano koregavimo papildomi uždaviniai:

1. Koreguoti gamtinio karkaso grafinius ir tekstinius sprendinius. Koreguoti gamtinio karkaso teritorijas, įvertinant urbanizuotų ir urbanizuotinių teritorijų urbanistinį potencialą.
2. Koreguoti brėžinį „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“.
3. Papildomai nustatyti saulės šviesos ir vėjo energetikos vystymo sąlygas.
4. Detalizuoti Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sudedamosios dalies – Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų – turizmo ir rekreacijos specialiojo plano sprendinius rekreacinių Gavio ir Gvaičio ežerų naudojimui (fragmentiškai papildyti specialiojo plano brėžinius ir koreguoti tekstinę dalį):

4.1. nustatyti savaeigių plaukiojimo priemonių, kurių bendras variklių galingumas neviršija 150AG (110 kW), plaukiojimo Gavio ež. akvatoriją vandens slidžių bei vandenlenčių pramogai;

4.2. nustatyti savaeigių plaukiojimo priemonių, kurių bendras variklių galingumas neviršija 10AG (8kW) plaukiojimo Gavio ež. akvatoriją, maršrutus ir galimas švartavimosi zonas;

4.3. pasiūlyti savaeigių plaukiojimo priemonių prieplaukų vietas Gavio ež.;

4.4. pasiūlyti vietą Gavio ež. vandens batutų parkui;

4.5. nustatyti vandens slidžių su tempimo įrenginiu įrengimo akvatoriją Gvaičio ežere.

1.3 Planavimo sąlygos

Išduotos planavimo sąlygos Teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje:

Eil. Nr.	Planavimo sąlygas išdavusios institucijos pavadinimas	Planavimo sąlygų Nr.	Planavimo sąlygų išdavimo data
1.	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Nr. REG190204	2021-08-26
2.	Aplinkos apsaugos agentūra	Nr.REG188790	2021-08-12
3.	Sartų ir Gražutės regioninių parkų direkcija	Nr. REG189150	2021-08-17
4.	Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija	Nr. REG190212	2021-08-26
5.	Sirvėtos regioninio parko direkcija	Nr. REG190290	2021-08-26
6.	Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos	Nr.REG188937	2021-08-16
7.	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija	Nr. REG191134	2021-09-02

1.4 Teisinė aplinka

Ignalinos rajono savivaldybės bendrojo plano koregavimas rengiamas kaip Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano T00067245 (000453000876), 2013-11-27 sprendinius koreguojantis teritorijų planavimo dokumentas, kuriame, vadovaujantis planavimo darbų programa koreguojami gamtinio karkaso grafiniai ir tekstiniai sprendiniai, papildomai nustatomos saulės šviesos ir vėjo energetikos vystymo sąlygos, taip pat detalizuojami Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sudedamosios dalies – Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų – turizmo ir rekreacijos specialiojo plano sprendiniai rekreacinių Gavio ir Gavaičio ežerų naudojimui. Kiti galiojančio Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniai nekoreguojami. Pagal Planavimo darbų programoje nurodytus uždavinius:

1. Koreguojami gamtinio karkaso grafiniai ir tekstiniai sprendiniai:
  - Koreguojamas aiškinamojo rašto skyrius „3. Kraštovaizdžio apsauga“ detalizuojant gamtinio karkaso sprendinius;
  - Atitinkamai papildomos aiškinamojo rašto skyriuje „9. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos naudojimo ir tvarkymo reglamentai“ pateikiamos lentelės 9.2.1. ir 9.2.2. (papildomos gamtinio karkaso sprendiniais g4, g(4) ir g*);
  - Brėžinyje „Žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentai“ lentelės „Specialieji reglamentai“ bei „Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentavimas“ atitinkamai papildomos pakoreguotais detalizuotais gamtinio karkaso sprendiniais g4, g(4) ir g*;
2. Koreguojamas brėžinys „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“, detalizuojant gamtinio karkaso sprendinius;
  - Atitinkamai brėžinyje „Žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentai“ pateikiama pastaba: *Gamtinio karkaso teritorijos detalizuotos Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo (2023 m.) brėžinyje „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“.*
3. Papildomai nustatomos saulės šviesos ir vėjo energetikos vystymo sąlygos:
  - Aiškinamasis raštas papildomas skyriumi „12 skyrius „Saulės šviesos ir vėjo energetikos vystymo sąlygos“;
4. Detalizuojami Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sudedamosios dalies – Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų – turizmo ir rekreacijos specialiojo plano sprendiniai rekreacinių Gavio ir Gavaičio ežerų naudojimui:
  - Fragmentiškai papildyti specialiojo plano brėžiniai ir pakoreguota tekstinė dalis.

Rengiant Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimą, tekstinėje dalyje ištaisomos techninės (teksto redagavimo) klaidos.

Po Ignalinos rajono savivaldybės bendrojo plano koregavimo patvirtinimo:

- Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano T00067246 aiškinamojo rašto skyrių „3. Kraštovaizdžio apsauga“, keičia skyrius „3. Kraštovaizdžio apsauga“;
- Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano T00067246 aiškinamojo rašto skyrių „9. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos naudojimo ir tvarkymo reglamentai“, keičia skyrius „9. Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos naudojimo ir tvarkymo reglamentai“. Skyrius papildytas gamtinio karkaso apsaugos ir tvarkymo reglamentais (g4, g(4) ir g*);
- Aiškinamasis raštas papildomas nauju skyriumi „12. Saulės šviesos ir vėjo energetikos vystymo sąlygos“;
- Ignalinos rajono savivaldybės bendrojo plano T00067246 brėžinys „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“ tampa negaliojantis. Jį keičia analogiško pavadinimo brėžinys.
- Ignalinos rajono savivaldybės bendrojo plano T00067246 brėžinys „Žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentai“ atnaujinamas papildant brėžinyje pateiktas lenteles „Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentavimas“ ir „Specialieji reglamentai“ detalizuotais gamtinio karkaso sprendiniais. Nustatytos patvirtintos galiojančios tvarkymo zonos ir kiti sprendiniai brėžinyje nekoreguojami. Brėžinys papildomas pastaba: 4. *Gamtinio karkaso teritorijos detalizuotos Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo (2023 m.) brėžinyje „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“.*
- Pateikiamas naujas 1 PRIEDAS - Bendrojo plano sudedamosios dalies aiškinamasis raštas „Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų turizmo ir rekreacijos specialiojo plano koregavimas“.
- Bendrojo plano grafinė sudėtis papildoma nauju Bendrojo plano sudedamosios dalies brėžiniu „Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų turizmo ir rekreacijos brėžinys M1:10 000“.

Kiti Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano T00067245 (000453000876), patvirtinto 2013-11-27 grafiniai ir tekstiniai sprendiniai nekoreguojami ir lieka galioti.

Galiojančiame Ignalinos rajono savivaldybės bendrajame plane naudojama sąvoka „teritorijos naudojimo ir tvarkymo reglamentai“ atitinka Kompleksinio teritorijų planavimo taisyklėse, 2014 m. sausio mėn. 2 d. patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr.D1-8, 117.21 punkte naudojamą sąvoką „privalomieji teritorijos naudojimo reikalavimai“.

Ignalinos rajono savivaldybės bendrojo plano koregavimo sprendiniai rengiami įvertinant ir atsižvelgiant į jo sąsajas su šalyje ir Utenos apskrityje parengtomis strategijomis, programomis ir planais, nurodytais bendrojo plano koregavimo programoje ir institucijų išduotose planavimo sąlygose.

Planuojamai teritorijai taikomi galiojančių aukštesnio ir atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir kitų strateginių dokumentų bei programų (projektų) nuostatų reikalavimai:

Bendrųjų planų:

- Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas Nr.XIII-3021 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptių ir teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų patvirtinimo“, 2020-06-04.
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, T00087007 2021-09-29.
- Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas T00067246 (000453000878), 2013-11-28.
- Vidiškių kaimo detalusis planas, T00067246 (000453000878), 2013-11-28.
- Ignalinos miesto bendrasis planas, T00009578 (000451000736), 2012-04-18.
- Ignalinos miesto bendrojo plano koregavimas, T00082585, 2018-10-23.
- Dūkšto miesto ir priemiestinių Ažukarklinės bei Kaniukų kaimų bendrasis planas, T00070839, 2014-04-02.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentų:

- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, T00077225, 2015-10-26

- Utenos apskrities nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00053928, (100002000261), 2009-05-20.
- Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schema (tvarkymo planas), T00080463, 2017-07-10.
- Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos turizmo ir rekreacijos specialusis planas, T00077009, 2015-09-23.
- Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos dviračių infrastruktūros plėtros specialusis planas, T00073063, 2014-09-16.
- Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų turizmo ir rekreacijos specialusis planas, T00077987, 2016-02-18.
- Ignalinos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano koregavimas, T00082398, 2018-09-17.
- Utenos apskrities miškų tvarkymo schema, T00053857 (100822000014), 2012-01-02.
- Gražutės regioninio parko, jo zonų ir buferinės apsaugos zonos ribų planas, patvirtintas 2010-10-20 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1490.
- Gražutės regioninio parko tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2011-01-05 įsakymu Nr. D1-15.
- Sirvėtos regioninio parko tvarkymo planas, T00053011 (100002000351), 2010-03-18.
- Sirvėtos regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas, T00053010 (100002000350), 2010-03-18.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurių sprendiniai integruojami:

- Sirvėtos regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas, T00053010 (100002000350), 2010-03-18.
- Gražutės regioninio parko, jo zonų ir buferinės apsaugos zonos ribų planas, patvirtintas 2010-10-20 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1490.
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurių sprendiniai pripažinti sudedamąja Bendrojo plano dalimi:

- Ignalinos, Strigailiščio ir Palūšės kurortinės teritorijos bei gretimų teritorijų turizmo ir rekreacijos specialusis planas, patvirtintas 2016-02-11 d. Ignalinos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-2;
- Ignalinos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano koregavimo planu patvirtintu 2018 m. rugsėjo 13 d. Ignalinos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T- 151 „Dėl Ignalinos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano koregavimo patvirtinimo“;
- Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės kelių tinklo specialusis planas (T00088279), patvirtintas 2022-10-20 Ignalinos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-190.

Planuojamai teritorijai taikomos Ūkio šakų plėtros programos ir strateginio planavimo dokumentai:

- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, patvirtinta LR Vyriausybės 2003-09-11 nutarimu Nr.1160, 2003-09-11;
- Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta LR Seimo 2015-04-16 nutarimu Nr. XII-1626, 2015-04-16;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. Nutarimas Nr. 998 Dėl 2021-2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo, 2020-09-09;
- Ignalinos rajono savivaldybės 2018-2024 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. T-153 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės 2018-2024 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“.

3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA

3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA

3.1. Gamtinio karkaso formavimas

3.1.1. Bendrosios nuostatos

1. Gamtinio karkaso sąvoką apibrėžia LR Saugomų teritorijų įstatymas, pagal kurį **gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.**

2. Gamtinio karkaso nustatymą formuoja siekiai:

1) sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoeologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti;

2) sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;

3) saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;

4) didinti šalies miškingumą;

5) optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos bei technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

3. Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas. Jį sudaro:

1) *geoeologinės takoskyros* – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;

2) *migracijos koridoriai* – slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija;

3) *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai* – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms.

Pagal svarbą gali būti skiriamos tarptautinės (europinės), nacionalinės, regioninės ir rajoninės (vietinės) svarbos gamtinio karkaso dalys.

4. Pagrindines režimines zonas gamtinio karkaso struktūroje sudaro jo sudėtyje esančios gamtinės bei kompleksinio tipo ypač saugomos teritorijos, kurioms taikomas konservacinių (gamtos vertybių išsaugojimo) interesų prioritetas, t.y. valstybinių gamtinių rezervatų, valstybinių draustinių bei valstybinių parkų tinklas. Gamtinio karkaso nuostatai valstybiniuose rezervatuose, parkuose, draustiniuose, kultūros paveldo apsaugos teritorijose taikomi tiek, kiek jie neprieštaruja jų apsaugos ir tvarkymo režimams, nustatytiems kituose specialiuose teisės aktuose ir šių teritorijų specialiojo planavimo dokumentuose.

5. Gamtinio karkaso reglamentas teritoriškai diferencijuojamas pagal į jo sudėtį patenkančių žemės naudmenų ūkines kategorijas. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyrą, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Gamtiniam karkasui priklausančiose konservacinėse, miškų, žemės ūkio ir kitos - rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus. Patvirtintomis gamtinio karkaso ribomis ir teisės aktu nustatytais veiklos apribojimais privaloma vadovautis rengiant miškotvarkos, žemėtvarkos projektus bei kitus teritorijų planavimo dokumentus.

6. Gamtinio karkaso teritorijų apsaugą, tvarkymą, naudojimą ir planavimą reglamentuoja Lietuvos

Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir kiti įstatymai, atskirų saugomų teritorijų nuostatai, saugomų teritorijų, jų zonų, kultūros paveldo objektų tipiniai ir (ar) individualūs apsaugos reglamentai, valstybinių parkų apsaugos reglamentai, apsaugos sutartys, kurios gali būti sudaromos dėl veiklos apribojimų saugomose teritorijose, konkrečių žemės, miško bei vandens telkinio naudojimo sąlygų nustatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas „Dėl Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kiti teisės aktai ir Gamtinio karkaso nuostatai .

7. Siekiant Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo planavimo darbų programoje nustatytų planavimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo, sprendinių konkretizavimo stadijoje yra atliekamas tekstinių sprendinių - skyriaus 3.1 Gamtinio karkaso formavimas ir grafinių sprendinių - brėžinio „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“ koregavimas, apimantis:

a) *Gamtinio karkaso teritorijų išorinių ribų tikslinimą stambaus mastelio (M 1:30000) teritorijos planuose;*

b) *Kai kurių gamtinio karkaso sudėtinių dalių teritorijų, kurios perkeltos į stambesnio mastelio planus nebeatitinka Gamtinio karkaso nustatymo ir praktinio taikymo metodikos (Lietuvos geografo draugija, 2016). taisyklių, „išjungimą“ arba „prijungimą“ prie gamtinio karkaso teritorijų sistemos;*

c) *Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimą, atliekamą vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais bei Gamtinio karkaso nustatymo ir praktinio taikymo metodika (Lietuvos geografo draugija, 2016);*

d) *Gamtinio karkaso tvarkymo krypčių grupės papildymą, įvertinant esamų urbanizuotų ar numatomų urbanizuoti, rekreacinio naudojimo, naudingųjų iškasenų gavybos vystymo teritorijų, esančių gamtinio karkaso ribose, apsaugos ir tvarkymo interesus;*

e) *Gamtinio karkaso tvarkymo krypčių koregavimą grafiniuose dalyje, remiantis gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimo rezultatais.*

3.1.2. Gamtinio karkaso struktūrinės dalys ir jų išorinių ribų tikslinimas (koregavimas)

Esamos būklės įvertinimo stadijoje yra nustatyta, kad Ignalinos rajono bendrojo plano sprendiniuose (2013 m.) teikiama gamtinio karkaso sistema pilnai atitinka numatytą aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose - LR bendrajame plane, Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane. Nacionalinio ir regioninio lygmens gamtinio karkaso planavimo dokumentai yra strateginio pobūdžio – nusakantys svarbiausius prioritetus ekologinei kraštovaizdžio pusiausvyrai užtikrinti. Šiame lygmenyje išskirtos gamtinio karkaso teritorijų ribos į žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentą - Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą nebuvo perkeltos tiesiogiai, bet pritaikant gamtinio karkaso teritorijų ribas stambesnio mastelio plano (M 1:50 000) detalizacijos lygmeniui.

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo sprendinių konkretizavimo stadijoje išlaikoma principinė gamtinio karkaso struktūra, nustatyta Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane (2013 m.). Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano gamtinio karkaso sprendinių koregavimas yra atliktas stambesniame mastelyje (M 1:30000), kas leido gamtinio karkaso teritorijų sistemą papildyti vietinės svarbos *migracinių koridorių* atkarpomis, kurios yra reikalingos užtikrinant gamtinio karkaso teritorijų susietumą bei atlikti išorinių gamtinio karkaso ribų patikslinimą.

Gamtinio karkaso teritorijas, turinčias kompensuoti urbanistinio – ūkinio vystymo poveikį Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos ribose atstovauja *geoekologinės takoskyros, geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir migraciniai koridoriai*.

1. Geoekologinėms takoskyroms Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos:

- Tarptautinės (europinės) svarbos (**T***) Valdajaus – Baltijos – Pomeranijos aukštumų juostos *Baltijos ežerotojo kalvyno* geoekologinės takoskyros ruožas, kuris tęsiasi per visą savivaldybės teritoriją (iš pietų į šiaurės rytus), apimdamas praktiškai visą vakarinę savivaldybės teritorijos dalį bei šiaurinius pakraščius. Tai viena iš svarbiausių gamtinio karkaso sudedamųjų dalių ne tik rajono savivaldybės, bet ir visos šalies mastu.
- Nacionalinės svarbos (**T***) *Šiaurryčių Lietuvos* geoekologinės takoskyros ruožas centrinėje rajono savivaldybės teritorijos dalyje (Ceikinių – Vėlionių – Ignalinos) atkarpoje.

2. Migracijos koridoriais Ignalinos rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriami šie slėnių arba dubaklonių teritorijų ruožai:

- Regioninės svarbos (**M**) *Dysnos* migracinio koridoriaus ruožas Padysnio k. – Kačergiškės k. – Tverečiaus – Didžiasalio – Dysnos k. atkarpoje.
- Rajoninę (vietinę) svarbą (**m**) turintys *Drūkšos, Apyvardės, ež. Ilgiai dubaklonio, Parsvytės, Svetyčios, Šventytės, Notrynės, Dūdės, Šeškinės, Raukėtos, Birvėtos, Audenėlės, Svylos, Gilūtos, Erzvėtos, Varlenkos, Barzdėniškės, Ervėto ež. – Kančioginos, Apynupio, Ringės, Kėkštupio, Virėkštos, Vėžupio, Šventės, Žvėrupės, Pašvintės, Ceikinės, Švento ež. – Pakalo ež. – Žiezdro ež. dubaklonio, Kiaunos* slėnių migracinių koridorių ruožai ar jų atkarpos Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje.

3. Geosistemų vidinio stabilizavimo arealams Ignalinos rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijos:

- Regioninę svarbą (**S**) turintys *Adutiškio* ir *Dysnų* vidinio stabilizavimo arealai.
- Rajoninės (vietinės) svarbos (**s**) vidinio stabilizavimo arealai: *Girelės – Kalviškių, Juozapavo, Kazitiškio, Kairiškės, Buiviliškės, Žygantiškės, Džiaugšminės, Moliakalnio, Seniškio, Padysnio, Parubežinės, Žilėnuškės, Šiulgų, Peičiupio, Salomenkos, Milašiaus, Gailiškės, Ažubalio, Vytėnų, Marijampolio, Čižiškių.*

Atsižvelgiant į kartografinio mastelio raiškos georeferencines galimybes gamtinio karkaso teritorijų ribos tikslinamos įvertinant kraštovaizdžio struktūrą ir pobūdį – reljefą, paviršinio vandens telkinius, šlapynes, miškus, kitų natūralių ir pusiau natūralių buveinių išsidėstymą, žemės naudmenas ir antropogenizacijos laipsnį, kai lemiančiu veiksniu laikomas natūralių bei pusiau natūralių teritorijų išsidėstymas. Atsižvelgiant į detalizacijos lygmens diktuojamus reikalavimus, gamtinio karkaso teritorijų ribos siejamos su žemės naudmenomis, integruojant miškų, želdynų ir želdinių plotus. Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, šios ribos gali būti tikslinamos pagal tų planų mastelio kartografinės raiškos reikalavimus.

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos gamtinio karkaso teritorijų ribos tikslinamos vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais bei Gamtinio karkaso nustatymo ir praktinio taikymo metodika (Lietuvos geografų draugija, V., 2016). Darbas atliekamas naudojant: georeferencinių erdvinių duomenų rinkinį GDR10LT, Lietuvos Respublikos teritorijos skaitmeninio rastrinio ortofotografinio žemėlapiu ORT10L bei Valstybinės miškų tarnybos, Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos, LR saugomų teritorijų valstybės kadastro, Kultūros vertybių registro, Teritorijų planavimo dokumentų registro, geoportal.lt – Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės, Žemių melioracinė būklė ir užmirkimas duomenis.

Atlikus gamtinio karkaso sistemos detalizavimą Ignalinos rajono teritorijoje, jo užimamas plotas (lyginant su 2013 m. bendrojo plano versija), dėl vienas kitą kompensuojančių veiksnių: naujų teritorijų integravimas bei lokalizavimo principų neatitinkančių teritorijų „išjungimas“, tame tarpe netikslumų dėl grafines dalies atlikimo koregavimas, nežymiai mažėtų -0,5% ribose. Pažymime, kad NŽT duomenimis Ignalinos raj. sav. plotas dėl administracinių ribų tikslinimo 2020 01 01 yra 590,9 ha mažesnis, nei buvo fiksuojamas 2013 m. bendrajame plane, todėl kiekybinis gamtinio karkaso teritorijų ploto pokyčio rodiklis nėra tikslus.

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo sprendinių konkretizavimo stadijoje išskirtos gamtinio karkaso teritorijos užima 72,5% rajono teritorijos ploto. Struktūriškai gamtinio karkaso teritorijų tarpe vyraujančią dalį (52,6%) sudaro geoekologinės takoskyros, migracijos koridoriais bei geosistemų vidinio stabilizavimo arealams tenka atitinkamai 14,4,0% ir 33% gamtinio karkaso teritorijų ploto.

Patikslinta gamtinio karkaso teritorijų lokalizacija Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje pateikiama brėžinyje „Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas. Gamtinio kraštovaizdžio

apsauga“, gamtinio karkaso teritorijų apimtis pagal struktūrines dalis 3.1.1 lentelėje.

3.1.1 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos (ha / %) Ignalinos rajone

Gamtinio karkaso teritorijos	Ignalinos raj. sav. BP (2013 m.)			Ignalinos raj. sav. BP koregavimas (2020 m.)			Pokytis gamtinio karkaso ploto (ha)**
	Plotas, ha*	% gamtinio karkaso ploto	% rajono ploto (144674,8 ha)	Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto	% rajono ploto (144083,9 ha)	
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS, tame tarpe:	55112,8	52,2	38,1	54989,7	52,6	38,1	-123,1
Tarpautinės svarbos	...*	...	...	43995,8	42,1	30,5	...
Nacionalinės svarbos	...	...	...	10993,9	10,5	7,6	...
MIGRACINIAI KORIDORIAI, tame tarpe:	15581,2	14,7	10,8	15087,6	14,4	10,5	-493,6
Regioninės svarbos	...	...	...	2843,3	2,7	2,0	...
Vietinės svarbos	...	...	...	12244,3	11,7	8,5	...
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI, tame tarpe:	34903,5	33,1	24,1	34465,9	33,0	23,9	-437,6
Regioninės svarbos	...	...	...	21037,6	20,1	14,6	...
Vietinės svarbos	...	...	...	13428,3	12,9	9,3	...
VISAS GAMTINIS KARKASAS	105597,5	100	73,0	104543,2	100	72,5	-1054,3

* - 2013m. BP gamtinio karkaso teritorijų ploto skaičiavimai pagal jų svarbą nebuvo atlikti

** NŽT duomenimis Ignalinos raj. sav. plotas dėl administracinių ribų tikslinimo 2020 01 01 yra 590,9 ha mažesnis, nei buvo fiksuojamas 2013 m. bendrajame plane, todėl kiekybinis pokyčio rodiklis nėra tikslus.

Atlikus gamtinio karkaso teritorijų ribų patikslinimą bendrojo plano kraštovaizdžio apsaugos sprendiniai taps funkcionalesni, t.y. praktiškai labiau panaudojami teritorijų planavimo procese, taip pat ženkliai sumažins potencialių kraštovarkinių (su teritorijų naudojimu ir apsauga susijusių) konfliktų skaičių. Gamtinio karkaso teritorijų ribų patikslinimas sudarys sąlygas Ignalinos rajono teritoriją vystyti pagal integruotus ekologinio – ekonominio tvarumo principus.

3.1.3. Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas

Gamtinio karkaso struktūroje ypatingai svarbus vaidmuo tenka visoms daugiamete augmenija padengtoms žemės naudmenoms – miškams, pelkėms, krūmams, natūralioms pievoms, ganykloms ir dirvonams, daugiamečių žolių plotams bei vandenims. Miško medynai, pievos, vandenys, užpelkėjusios daubos t. y. tie plotai, kuriuose vyrauja natūrali ir pusiau natūrali augmenija, užima didelę dalį Ignalinos rajono teritorijos ploto (apie 61%). Miško medynai užima 36,7% rajono ploto, paviršiniai vandenys apie 9%. Ignalinos rajone visumoje nekonstatuojama natūralių bei pusiau natūralių teritorijų trūkumo problema, tačiau atskirose savivaldybės dalyse (ypač siaurinėje, centrinėje dalyse – Dūkšto, Naujojo Daugėlišio, Mielagėnų sen. kt.) yra arealų, kur stebima nepakankama žemėnaudos fragmentacija – natūralios daugiametės augmenijos bei pelkiniais žemėveikliais nesuskaidytų agrarinių naudmenų plotų vyravimas.

Per laikotarpį, praėjusį nuo Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano parengimo, situacija gamtinio karkaso teritorijose mažai keitėsi. Tokią situaciją galima vertinti kaip iš dalies palankią – nemažai daliai gamtinio karkaso teritorijų situacija, kai nevykdoma jokia ūkinė veikla, santykinai yra pati palankiausia jų geoekologinio potencialo išsaugojimo aspektu. Atliekant esamos būklės analizę įvykusių per nagrinėjamą laikotarpį ženklių gamtinio karkaso teritorijų pažeidimo atvejų nebuvo identifikuota. Viena didžiausių kraštovaizdžio problemų rajone, tame tarpe ir gamtinio karkaso teritorijose – tai apleisti pastatai ir teritorijos, intensyvus ežerų ir jų pakrančių naudojimas rekreacijai nepritaikytoje aplinkoje, mažinantis gamtinio karkaso teritorijų geoekologinį potencialą. Nesikeičia kraštovaizdžio kaitos tendencijos konstatuotos rengiant rajono teritorijos bendrąjį planą (2013 m.) - nuosavybės natūra (žeme, mišku) atstatymo procesas įtakojo žemės ir miško sklypų išsigijimą prie ežerų ar kitose kraštovaizdžio požiūriu vertingose, tačiau ekologiniu požiūriu jautriose teritorijose. Prasidėję tokių sklypų užstatymo procesai turi tendenciją plėstis, tačiau teisinės sistemos, reglamentuojančios šio proceso reguliavimą, kraštovaizdžio ir žemėnaudų struktūros optimizavimą, urbanizacijos

plėtra, esamo kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimą, ekologinės pusiausvyros užtikrinimą reikalavimai nėra pakankami (netaikomi didesnių teritorijų mastu) ir negali reikiamai reguliuoti didėjančių urbanizacijos mastų, vykstančių natūralaus bei dalinai natūralaus kraštovaizdžio sąskaita.

Siekiant užtikrinti tinkamą gamtinio karkaso teritorijų planavimą, tvarkymą, naudojimą ir darnų vystymąsi, sprendinių konkretizavimo stadijoje yra atliekamas Ignalinos rajono teritorijoje lokalizuotų gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas.

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos gamtinio karkaso geoekologinio potencialo vertinimas atliekamas vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais bei Gamtinio karkaso nustatymo ir praktinio taikymo metodika (Lietuvos geografų draugija, 2016).

Darbas atliekamas naudojant naujausius skaitmeninius duomenis - georeferencinių erdviųjų duomenų rinkinį GDR10LT, Lietuvos Respublikos teritorijos skaitmeninio rastrinio ortofotografinio žemėlapiu ORT10L, Valstybinės miškų tarnybos, Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos, LR saugomų teritorijų valstybės kadastro, Kultūros vertybių registro, Teritorijų planavimo dokumentų registro, geoportal.lt – Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės, Žemių melioracinė būklė ir užmirkimas bei kitus žemės informacinę sistemą sudarančius duomenis (žemės naudojimą, išteklius, našumą, gamtines ir ūkines savybes apibūdinančius teminių duomenų bazių rinkinius).

Pagrindinė vertinimo nuostata: geoekologinis teritorijos potencialas tiesiogiai siejasi su teritorijos paviršiaus natūralumu: kuo natūralesnių žemėveikslių (žemės naudmenų) dalis areale didesnė, tuo geoekologinis potencialas aukštesnis ir priešingai – kuo arealą formuojančių žemėveikslių natūralumas mažesnis, tuo geoekologinis potencialas žemesnis. Išskiriamos vienodo geoekologinio potencialo teritorijos - santykinai vienalytės teritorijos apimančios vienodo mozaikiškumo, iš vieno žemėveikslio (žemės naudmenos) arba jų derinio suformuotą plotą.

Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas, išskiriant tam tikro dydžio arealus ir juos priskiriant vienai ar kitai geoekologinio potencialo kategorijai, atitinka kartografinio mastelio (1:30 000) raiškos georeferencines galimybes. Reikia pažymėti, kad žemesniuose planavimo lygmenyse, stambėjant masteliui ir didėjant detalizacijos galimybėms, galimas, o kai kuriais atvejais ir būtinas išskirtų arealų smulkėjimas – skaidymas į smulkesnius plotus, nustatant jiems kitokio lygio geoekologinį potencialą. Pvz. detalesniame nagrinėjimo lygmenyje, *pažeisto potencialo* arealuose gali būti išskiriami natūralūs arba santykinai natūralūs žemėveiksliai.

Pagal kraštovaizdžio natūralumo laipsnį ir gebėjimą atlikti ekologinio kompensavimo funkcijas Ignalinos rajono gamtiniame karkase išskiriamos ***patikimo, riboto, silpno, pažeisto, stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos***. Reikia pažymėti, kad Gamtinio karkaso nuostatuose teikiamas gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo kategorijų apibrėžimas neįvertina geoekologinio potencialo arealų išskyrimo principų skirtinguose planavimo lygmenyse, todėl vertinant tenka nuostatų reikalavimus interpretuoti atsižvelgiant į detalizacijos M 1:30000 specifinius ypatumus.

Patikimo geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos – santykinai natūralios miškingos (80-100%) arba pelkingos teritorijos bei paviršinio vandens telkiniai ir jų pakrantės, kitos neurbanizuotos teritorijos, labai gerai atliekančios ekologinio kompensavimo funkcijas (Gamtinio karkaso nuostatai II.4).

Patikimo geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos Ignalinos rajono savivaldybės gamtiniame karkase išskiriamos ištisiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose - zonose, išsaugojusiose natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. *Patikimo potencialo* arealai užima palyginti didelę gamtinio karkaso teritorijų ploto dalį - 41,1%. Tai aukštas rodiklis, liudijantis apie rajone esančių maksimaliai natūralių (miškingų, pelkėtų, vandeningų) arealų paplitimą. Būtina atkreipti dėmesį į tą aplinkybę, kad didžioji dalis *patikimo geoekologinio potencialo* arealų yra išskirta tarptautinės ir nacionalinės svarbos geoekologinių takoskyrų ribose – 53,1% jų ploto, tuo tarpu migraciniuose koridoriuose *patikimo geoekologinio potencialo* arealų išskirta palyginti nedaug – 10,1% jų ploto, o geosistemų vidinio stabilizavimo arealuose - 35,5% jų ploto.

Riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos – santykinai natūralios miškingos (50-80%) teritorijos, stipriai ar iš dalies nusiausintos pelkės ir (ar) pievos, paviršinio vandens telkinių ir jų pakrančių teritorijos, gerai atliekančios ekologinio kompensavimo funkcijas (Gamtinio karkaso nuostatai II.4).

Riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos yra lokalizuotas mišrios naudmenų mozaikos arealuose, kuriuose kaitaliojasi miškų ir žemės ūkio naudmenos, taip pat smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose. Ignalinos rajono gamtiniame karkase šios kategorijos geoekologinio potencialo teritorijos užima apie trečdalį jo ploto - 32,1 %. Šiuo atveju *riboto geoekologinio potencialo* arealai didžiausią dalį sudaro geosistemų vidinio stabilizavimo arealuose – 39,2% jų ploto, kiek mažiau tarptautinės ir nacionalinės svarbos geoekologinių takoskyrų ribose - 28% jų ploto bei *migraciniuose koridoriuose* - 30,7% jų ploto.

Ignalinos rajone apie 9% teritorijos ploto užima ežerai ir kiti vandens telkiniai, kurių didžioji dalis yra gamtinio karkaso sudėtyje. Paviršinio vandens telkinių geoekologinio potencialo vertinimas nėra apibrėžtas gamtinio karkaso nuostatuose. Tam reikalingi tiksliniai tyrimai, kurie neatliekami bendrojo plano koregavimo apimtyje. Įvertinant tai, kad Ignalinos rajono teritorijoje nėra didesnių aplinkos taršos šaltinių, galinčių pabloginti vandens telkinių būklę, didžioji dalis gamtinio karkaso sudėtyje esančių vandens telkinių priskiriami *riboto geoekologinio potencialo* kategorijai.

Silpno geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos – mažai miško plotų ir pelkučių turinčios, žemės ūkio gamybai naudojamo kaimiškojo kraštovaizdžio (agrarinės) teritorijos, kitos sukultūrintos teritorijos su urbanistiniais elementais, tik patenkinamai atliekančios ekologinio kompensavimo funkcijas (Gamtinio karkaso nuostatai II.4).

Silpno geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos yra lokalizuotos žmogaus veiklos, pirmiausia agrarinės, gerokai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose, kurioms priskiriami santykinai natūralūs vidutiniškai arba mažai miškingi, pelkėti ir vandeningi plotai bei ūkinės (agrarinės) teritorijos - pievos, dirbami laukai. Ignalinos rajono gamtiniame karkase *silpno geoekologinio potencialo* teritorijos užima 20,5% viso jo ploto. Gamtinio karkaso struktūrinių dalių tarpe didžiausia *silpno geoekologinio potencialo* teritorijų dalis yra nustatyta migraciniuose koridoriuose – 41,8% jų ploto bei geosistemų vidinio stabilizavimo arealuose – 24,4% jų ploto. Santykinai mažiausiai *silpno geoekologinio potencialo* teritorijų yra nustatyta geoekologinių takoskyrų ribose – 12,1% jų ploto.

Pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos – tai mažai miškingos (20-40%) teritorijos, esančios mažesniuose miestuose, miesteliuose, kompaktiškai užstatytuose kaimuose ir (ar) jų artimoje sukultūrintoje aplinkoje, didžiąja dalimi praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir (arba) vertingiausias gamtinius elementus, jų dalis ir nebegalinčios arba galinčios tik iš dalies atlikti ekologinio kompensavimo funkcijas (Gamtinio karkaso nuostatai II.4).

Pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos yra lokalizuotos antropogeniškai pakeistuose dirbtinių žemėveikšlių plotuose (kultūrinės pievos, dirbami laukai, užstatymas), formuojančiuose vientisus didelius arealus su labai nedidele arba nuline santykinai natūralių naudmenų (miškingų, pelkėtų, vandeningų) dalimi. Ignalinos rajono gamtiniame karkase *pažeisto potencialo* teritorijos užima 4,6% viso jo ploto. Gamtinio karkaso struktūrinių dalių tarpe didžiausia *pažeisto geoekologinio potencialo* teritorijų dalis yra nustatyta migraciniuose koridoriuose – 12,0% jų ploto (priskiriamos sureguliuotų vandentėkmių atkarpos visiškai neturinčios apsauginių želdinių juostų). Santykinai mažiausiai *pažeisto geoekologinio potencialo* teritorijų yra nustatyta geosistemų vidinio stabilizavimo arealuose – 0,9% jų ploto, palyginti nedidelė tokių teritorijų dalis yra ir geoekologinėse takoskyrose – 4,9% jų ploto.

Stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos – tai teritorijos praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą, nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų, esančios intensyviai urbanizuotose, užstatytose didžiųjų ir vidutinio dydžio miestų centrinių dalių (senamiesčių) teritorijose, pramonės rajonuose, taip pat kitose teritorijose, kuriose iki 20% ploto užima miškai, pavieniai medžiai ar jų grupės, medžių juostos, krūmai, želdynai, pievos, kiti gamtinio kraštovaizdžio elementai (Gamtinio karkaso nuostatai II.4).

Stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos Ignalinos rajono gamtiniame karkase M 1: 30000 kaip atskiros zonos neišskiriamos. Šis geoekologinio potencialo tipas visais atvejais susijęs gyvenamosiomis vietovėmis (miestais, miesteliais ir kt.), kurioms paprastai rengiami vietovės lygmens kompleksiniai teritorijų planavimo dokumentai – bendrieji planai, detaliau nagrinėjantys gamtinio karkaso teritorijų ribų, geoekologinio potencialo vertinimo ir tolimesnio tvarkymo klausimus stambesniame mastelyje. Stipriai pažeisto geoekologinio potencialo teritorijų yra Ignalinos mieste, kuriam yra parengtas

bendrasis planas (2012 m.) ir kurio sudėtyje yra gamtinio karkaso apsaugos ir tvarkymo sprendiniai. Visais atvejais, detalesniame nagrinėjimo lygmenyje, vertinant gamtinio karkaso geoekologinį potencialą turi būti identifikuojamos degraduoto potencialo teritorijos ir numatomos jų tolimesnio tvarkymo priemonės.

Atliekant Ignalinos rajono savivaldybės gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimą, dėl kartografinio mastelio (M 1:30000) raiškos galimybių, ne visais atvejais buvo galimybė identifikuoti ribas tarp skirtingo potencialo arealų, todėl kai kuriais atvejais teko išskirti *mišraus geoekologinio potencialo* arealus. *Mišraus geoekologinio potencialo* arealai (ms/pž) yra išskirti migraciniuose koridoriuose. Tikslesnis vertinimas turi būti atliekamas detalesniame nagrinėjimo lygmenyje. *Mišraus geoekologinio potencialo* arealas išskiriamas ir Ignalinos miesto bei jo plėtos areale, patenkančiame į tarptautinės ir nacionalinės svarbos geoekologinių takoskyrų ribas. Šiame areale gamtinio karkaso teritorijų naudojimo ir tvarkymo reikalavimai yra nustatyti Ignalinos miesto BP sprendiniuose.

Ignalinos rajono gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas pateikiamas brėžinyje „Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas. Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“, vertinimo rezultatai 3.1.2 lentelėje.

3.1.2. lentelė. Ignalinos rajono gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas

Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas	Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto	% rajono ploto (144083,9 ha)
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS (T', T'')			
<i>Patikimo geoekologinio potencialo teritorijos -T'p, T''p</i>	29216,1	27,9	20,3
<i>Riboto geoekologinio potencialo teritorijos - T'r, T''r</i>	15378,0	14,7	10,6
<i>Silpno geoekologinio potencialo teritorijos -T's, T''s</i>	6656,7	6,4	4,6
<i>Pažeisto geoekologinio potencialo teritorijos - T'pž, T''pž</i>	2717,4	2,6	1,9
<i>Mišrios -T', T'' r/s/pž/d (išskiriama Ignalinos miesto ir plėtos zonoje)</i>	1021,5	1,0	0,7
<i>Viso:</i>	54989,7	52,6	38,1
MIGRACINIAI KORIDORIAI (M, m)			
<i>Patikimo geoekologinio potencialo teritorijos Mp,mp</i>	1524,2	1,5	1,1
<i>Riboto geoekologinio potencialo teritorijos Mr, mr</i>	4636,8	4,4	3,2
<i>Silpno geoekologinio potencialo teritorijos Ms, ms</i>	6305,2	6,0	4,4
<i>Pažeisto geoekologinio potencialo teritorijos Mpž, mpž</i>	1815,3	1,7	1,2
<i>Mišrios - Ms/pž</i>	806,1	0,8	0,6
<i>Viso:</i>	15087,6	14,4	10,5
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI (S, s)			
<i>Patikimo geoekologinio potencialo teritorijos (Sp, sp)</i>	12238,5	11,7	8,5
<i>Riboto geoekologinio potencialo teritorijos (Sr, sr)</i>	13508,6	12,9	9,4
<i>Silpno geoekologinio potencialo teritorijos (Ss,ss)</i>	8412,5	8,1	5,8
<i>Pažeisto geoekologinio potencialo teritorijos (Spž, spž)</i>	306,3	0,3	0,2
<i>Viso:</i>	34465,9	33,0	23,9
<i>Iš viso:</i>	104543,2	100	72,5

Gamtinio karkaso funkcinių dalių nuostatas Ignalinos rajono savivaldybėje paprasčiausia būtų realizuoti įvairaus apsaugos pobūdžio saugomose teritorijose, ir priešingai – sunkiausia, gamtinio karkaso ašių sankirtose su intensyvaus užstatymo teritorijomis ar transporto koridoriais (respublikiniais ir krašto keliais), ar intensyvaus žemės ūkio teritorijomis, kurios apima apie 20% Ignalinos rajone lokalizuotų ekologinio kompensavimo teritorijų ploto. Tokiais atvejais reikėtų ieškoti alternatyvių sprendimų, tenkinančių skirtingų funkcinių zonų nuostatas.

3.1.4. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys

Gamtinio karkaso teritorijų funkcionalumo, geoekologinio potencialo patikimumo, teritorinio susietumo užtikrinimas yra vieni iš svarbiausių kraštovaizdžio apsaugos uždavinių. Tuo tikslu gamtinio karkaso teritorijose reikalinga taikyti tam tikras kraštotvarkines priemones.

Remiantis geoekologinio potencialo vertinimu yra nustatytos šios, kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipus išreiškiančios, gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo ir apsaugos kryptys:

- išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis – **1**;

- palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas – **2**;
- gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai – **3**;
- urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo zonų - **4**, naudingųjų iškasenų gavybos vystymo zonų – **(4)** gamtinio karkaso teritorijose tvarkymas;
- gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus - *****.

Nustatytų gamtinio karkaso tvarkymo krypčių teritorinis išsidėstymas planuojamoje teritorijoje pateikiamas brėžinyje „Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas. Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“, apskaita pagal nustatytas gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptis 3.1.3 lentelėje.

3.1.3 lentelė. Ignalinos rajono gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys

Gamtinio karkaso teritorijų potencialas ir tvarkymo kryptys		Plotas, ha	Dalis gamtinio karkaso ploto (%)	Dalis savivaldybės ploto (%)
Geoekologinis potencialas	Kraštovaizdžio formavimo kryptys			
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS (T), tame tarpe:		54989,7	52,6	38,1
Patikimas (T^p, T^p)	1 - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	9151,7	8,7	6,4
	1* - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	19342,9	18,5	13,4
	1(4) - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (įvertinus poveikį aplinkai naudingųjų iškasenų gavyba BP nustatytose zonose)	721,5	0,7	0,5
	Viso:	29216,1	27,9	20,3
Ribotas (T^r, T^r)	2 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas	8195,6	7,8	5,7
	2* - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	6638,7	6,4	4,6
	2(4) - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (įvertinus poveikį aplinkai naudingųjų iškasenų gavyba BP nustatytose zonose)	430,0	0,4	0,3
	2/4 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	113,7	0,1	0,0
	Viso:	15378,0	14,7	10,6
Silpnas (T^s, T^s)	3 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	4847,8	4,7	3,4
	3* - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	1569,6	1,5	1,1
	3/4 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	98,5	0,1	0,0

Gamtinio karkaso teritorijų potencialas ir tvarkymo kryptys		Plotas, ha	Dalis gamtinio karkaso ploto (%)	Dalis savivaldybės ploto (%)
Geoekologinis potencialas	Kraštovaizdžio formavimo kryptys			
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	140,8	0,1	0,1
	Viso:	6656,7	6,4	4,6
Pažeistas (T ⁺ pž, T ⁺ pž)	3 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	1596,7	1,5	1,2
	3 [*] - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	1050,5	1,0	0,7
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	70,2	0,1	0,0
	Viso:	2717,4	2,6	1,9
Mišrios – T ⁺ , T ⁺ r/s/pž/d (išskiriama Ignalinos miesto ir plėtros zonoje)	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	1021,5	1,0	0,7
MIGRACINIAI KORIDORIAI (M), tame tarpe:		15087,6	14,4	10,5
Patikimas (Mp, mp)	1 - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	1296,9	1,3	0,9
	1 [*] - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	227,3	0,2	0,2
	Viso:	1524,2	1,5	1,1
Ribotas (Mr, mr)	2 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas	3200,0	3,0	2,2
	2 [*] - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	1019,0	1,0	0,7
	2(4) - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (įvertinus poveikį aplinkai naudingųjų iškasenų gavyba BP nustatytose zonose)	280,3	0,3	0,2
	2/4 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	137,6	0,1	0,1
	Viso:	4636,8	4,4	3,2
Silpnas (Ms, ms)	3 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	4274,9	4,1	3,0
	3 [*] - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai integruojant saugomų teritorijų tvarkymo	1051,7	1,0	0,7

Gamtinio karkaso teritorijų potencialas ir tvarkymo kryptys		Plotas, ha	Dalis gamtinio karkaso ploto (%)	Dalis savivaldybės ploto (%)
Geoeekologinis potencialas	Kraštovaizdžio formavimo kryptys			
	planų ir kitus apsaugos reikalavimus			
	3 (4) - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai (įvertinus poveikį aplinkai naudingųjų iškasenų gavyba BP nustatytose zonose)	228,3	0,2	0,2
	3/4 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	659,6	0,6	0,5
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	90,7	0,1	0,0
	Viso:	6305,2	6,0	4,4
Pažeistas (Mpž, mpž)	3 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	1576,8	1,5	1,1
	3/4 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	130,7	0,1	0,1
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	107,8	0,1	0,0
	Viso:	1815,3	1,7	1,2
Mišrios (m s/pž)	3/4 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	247,6	0,2	0,2
	3/4* - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų bei saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	356,1	0,4	0,3
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	202,4	0,2	0,1
	Viso:	806,1	0,8	0,6
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI, tame tarpe:		34465,9	33,0	23,9
Patikimas (Sp, sp)	1 - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	7283,4	7,0	
	1* - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	3734,7	3,6	
	1(4) - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (įvertinus poveikį aplinkai naudingųjų iškasenų gavyba BP nustatytose zonose)	438,6	0,4	

Gamtinio karkaso teritorijų potencialas ir tvarkymo kryptys		Plotas, ha	Dalis gamtinio karkaso ploto (%)	Dalis savivaldybės ploto (%)
Geoekologinis potencialas	Kraštovaizdžio formavimo kryptys			
	1/4 - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	372,0	0,3	
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	409,8	0,4	
	Viso:	12238,5	11,7	8,5
Ribotas (Sr, sr)	2 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas	13075,6	12,5	9,1
	2* - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	302,1	0,3	0,2
	2/4 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	72,6	0,1	0,1
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	58,3	0,0	0,0
	Viso:	13508,6	12,9	9,4
Silpnas (Ss, ss)	3 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	6597,4	6,3	4,6
	3* - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus	71,1	0,1	0,0
	3/4 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai / BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	1536,9	1,5	1,1
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	207,1	0,2	0,1
	Viso:	8412,5	8,1	5,8
Pažeistas (Spž, spž)	3 - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	149,6	0,1	0,1
	4 - BP nustatytose zonose urbanizuotų ir kitų užstatytų bei numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo teritorijų tvarkymas pagal GK nuostatų reikalavimus	156,7	0,2	0,1
	Viso:	306,3	0,3	0,2
Iš viso:		104543,2	100	72,5

1) Pirmoji kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptis (1) - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, kuriai priskiriamos visos patikimo geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos, yra lokalizuota ištisiniais miško masyvais apaugusiose ar su nedideliais labiau sukultūrinto

kraštovaizdžio tarpais gamtinio karkaso teritorijose - zonose, išsaugojusiose natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Ignalinos rajono savivaldybėje pirmajai kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptims yra priskirta pakankami didelė gamtinio karkaso teritorijų dalis (apie 41,1%), tame tarpe: geoekologinių takoskyrų- 53,1%, migracinių koridorių – 10,1%, vidinio stabilizavimo arealų – 35,5% ploto. Šios teritorijos – tai turimas rajono gamtinio karkaso funkcionavimo pagrindas, kurio perspektyva susijusi su racionalaus subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms.

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Pagrindinė šių teritorijų naudojimo kryptis yra tausojantis miškų ūkis. Miškų ūkio atveju – ūkininkavimas pagal ekosistemų apsaugos, rekreacinių ir apsauginių miškų (II–III miškų grupės) tvarkymo reikalavimus, nenaudojant plynų kirtimų arba juos taikant labai ribotai, plynus kirtimus taikant tik išskirtiniais atvejais, kai atkurti ir (ar) ugdyti miškus neplėnų kirtimų būdais nėra galimybių. Galimos veiklos susijusios su racionalių šalutinių miško išteklių naudojimu, poilsinis turizmas. Mišku neapaugusiose teritorijos dalyse pagrindinė naudojimo kryptis yra tausojančio žemės ūkio sistemos diegimas. Žemės ūkio naudmenų struktūroje išsaugomos šlapynės, natūralios pievos. Išlaikomi ir/ar formuojami vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų (žolinės ir miško augmenijos) želdiniai.

2) *Antroji kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptis (2) - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas* yra lokalizuota riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso - mišrios naudmenų mozaikos santykinai natūraliose gamtinėse teritorijose, apimančiose apie - 32,1% GK ploto, kuriose miško medynų ir kitų želdinių plotai kaitaliojasi su pievų naudmenomis, taip pat didesnę antropogeninį krūvi patiriančiose migracijos koridorių atkarpose. Šias teritorijas atstovauja esami įvairaus apželdinimo lygio miško medynų bei kitų želdinių plotai. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, reikalingas tiek esamų funkcijų subalansavimas, tiek regeneracinės priemonės ekologinėms kompensacinėms gamtinės struktūros galioms stiprinti.

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Stiprinant ekologinio kompensavimo funkcijas, gamtinio karkaso teritorijose (išskyrus želdynus, pelkes, pievas, ganyklas ir kitas agrarines teritorijas, kuriose vystoma ekologinė žemdirbystė, taikomos agrarinės aplinkosaugos priemonės) pageidautinas apželdinimas mišku. Miškingumas turėtų būti didinamas mažiau našių, didelio drėgnumo (tame tarpe dėl blogai funkcionuojančių sausavimo sistemų) žemių sąskaita, apželdinant ar savaiminės renatūralizacijos keliu. Skatinamas ekologinės žemdirbystės ir agrarinės aplinkosaugos priemonių taikymas, didinama stambių dirbamų laukų masyvų sąskaita įveisiant apsauginių želdinių grupes ar juostas. Taikomos techninės priemonės, mažinančios sausinamosios melioracijos poveikį, sudarančios sąlygas pelkėdarai, upelių ar jų ruožų, natūralių vandentakų atsistatymui, natūraliam augalų bendrijų ir gyvūnų populiacijų ir jų migracijos kelių formavimui.

3) *Trečioji kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptis (3) grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai* taikoma silpno bei pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijose. Silpno geoekologinio potencialo kategorijai yra priskirtos ūkinės veiklos, pirmiausia agrarinės, gerokai pakeistos gamtinio karkaso teritorijos. Šios zonos susiformavo dėl technokratiško nesubalansuoto žemės naudojimo pažeidžiant ekologinės pusiausvyros sąlygas, nesilaikant racionalių gamtonaudos reikalavimų. Tai žemės ūkio intensyvinimo politikos rezultatas, ypač palietęs šiaurinėje ir rytinėje rajono dalyje esančius migracinius koridorius bei vidinio stabilizavimo arealus. Šiose zonose gamtinio kraštovaizdžio formavimo kryptis yra regeneracinė – restauracinė, susijusi su sudėtingų renatūralizacinių priemonių įgyvendinimu, ekologinių nuostatų stiprinimu ir tausojančio šių teritorijų naudojimo vystymu. Pažeisto geoekologinio potencialo kategorijai priskiriami antropogeniškai pakeisti dirbtinių žemėveiklių plotai – agrarinių naudmenų (dirbami laukai ir kitos žemės ūkio naudmenos), formuojantys didelius išsivysčiusius arealus, neskaidomus natūralių žemėveiklių; dideliuose arealuose chaotiškai išsidėsčiusios užstatytos teritorijos; naudingųjų iškasenų eksploatavimo pažeistos teritorijos.

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis:

Silpno geoekologinio potencialo atveju. Stiprinant ekologinio kompensavimo funkcijas, šiose gamtinio karkaso teritorijose: skatinamas ekologinės žemdirbystės ir agrarinės aplinkosaugos priemonių taikymas; būtinas žemėnaudos sąskaidos didinimas įveisiant įvairaus dydžio želdinių juostas bei grupes; taikomos techninės priemonės, mažinančios sausinamosios melioracijos poveikį, sudarančios sąlygas pelkėdarai, upelių ar jų ruožų, natūralių vandentakų atsistatymui, natūraliam augalų bendrijų ir gyvūnų populiacijų ir jų migracijos kelių

formavimui; nustatytose vietose teritorijos pritaikomos ekstensyviai rekreacijai; didinamas bendras teritorijų miškingumas apželdant ir savaiminės renatūralizacijos keliu mažai našių ir nenaudojamų žemių sąskaita; gyvenamosiose vietovėse (kitos paskirties žemė) įveisiami atskirieji ir priklausomieji želdynai. Įgyvendinus tvarkymo priemones šių gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas turėtų padidėti.

Pažeisto geoekologinio potencialo atveju. Prioritetas teikiamas natūralumą atkuriančių elementų grąžinimui ir gausinimui. Atkuriant ir naujai formuojant natūralų kraštovaizdžio pobūdį pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdomi vandens telkinių atkūrimo, teritorijų ir akvatorijų išvalymo nuo užteršimo darbai, visais atvejais tikslingas žaliųjų plotų (miškų, atskirųjų želdynų ir kitų želdinių) įveisimas. Natūralių žemėveikšlių neturinčiuose agrarinių naudmenų arealuose aktualu didinti naudmenų fragmentaciją, suformuojant laukų apsauginių želdinių juostas ir / ar saleles. Naudingųjų iškasenų eksploatavimo ar kitų veiklų transformuotuose plotuose, vadovaujantis „*Pažeistų žemių, iškasus naudingąsias iškasenas rekultivavimo metodika*“, visų pirma reikia atlikti rekultivavimo ir natūralizavimo darbus, įveisiant želdinius, formuojant vandens telkinius, gerinant kraštovaizdžio estetinį potencialą, didinant horizontalią ir vertikalią kraštovaizdžio sąsкаidą. Pagrindus poreikį ir ekologinę naudą taikytinos sureguliuotų upelių renatūralizavimo priemonės. Pernelyg nusausintose žemėse gamtinę įvairovę tikslinga atkurti pagal parengtus melioracijos rekonstrukcijos projektus.

Esamų chaotiškai užstatytų gamtinio karkaso teritorijų atveju prioritetas teikiamas išlikusių gamtinių kraštovaizdžio elementų išsaugojimui, jų fragmentacijos mažinimui, rekreacinės ir ekologinės paskirties želdynų įveisimui bei darniam tvarkymui, priklausomųjų želdinių įveisimui kitos paskirties žemės sklypuose. Nustatant gamtinio karkaso kitos paskirties žemės sklypų užstatymo tankį turi būti vadovujamasi Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimais.

4) *Ketvirtoji kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptis - urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo - 4, naudingųjų iškasenų gavybos – (4) gamtinio karkaso teritorijose tvarkymas.* Taikoma Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose numatomose kitos paskirties žemės (K), kitos paskirties žemė (naudingųjų iškasenų gavybos (K(N))), kitos paskirties žemė (intensyvios rekreacijos teritorijos (K(R))), kitos paskirties žemė (gyvenamosios ir intensyvios rekreacijos teritorijos (K(R))) prioritetinio tvarkymo teritorijose, patenkančiose į gamtinio karkaso ribas (brėžinys – „Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentai“).

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Daugeliu atvejų tai yra jau užstatytos teritorijos ar kitoje ūkinėje veikloje naudojamos teritorijos, praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir / arba vertingiausias gamtinius elementus, jų dalis ir nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų (vertinamos kaip *silpno* ar *pažeisto geoekologinio potencialo teritorijos*). Pagrindinis uždavinys – nebloginti geoekologinio potencialo. Šiose teritorijose gali būti taikomi net keli tvarkymo variantai – naujo želdyno įrengimas; kraštovaizdžio natūralumą ir gyvybingumą atstatančių elementų integravimas ir atkūrimas pažeistose teritorijose; pažeistos teritorijos rekultivacija ir kt. Gyvenamosiose vietovėse - žaliųjų plotų sistemos grandžių – atskirųjų rekreacinės bei apsauginės ir ekologinės paskirties želdynų palaikymas ir formavimas, priklausomųjų želdynų plotų normų užtikrinimas. Pagrindus poreikį bei socialinę ir ekologinę naudą, gali būti atliekami pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijų rekultivacijos ir natūralumo atstatymo darbai, kuomet atkuriamą teritoriją numatoma integruoti į urbanizuotos teritorijos žaliųjų plotų sistemą.

Ketvirtoji (4) gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptis, o tiksliau bendrajame plane numatyti urbanistinės plėtros ar užstatymo, rekreacinio naudojimo ir naudingųjų iškasenų gavybos interesai paliečia ir natūralumo nepraradusias *riboto* ar *silpno* geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijas. Šie sprendiniai daugeliu atvejų yra susiję su socialinių - rekreacinių funkcijų vystymu Ignalinos rajono savivaldybėje. Šiuo atveju prioritetas teikiamas gamtinių kraštovaizdžio elementų išsaugojimui.

Urbanizuotose ir numatomose urbanizuoti teritorijose, patenkančiose į gamtinį karkasą, vadovaujantis Želdynų įstatymo nuostatomis turi būti kuriama vientisa tolygi želdynų sistema, užtikrinamas istorinių želdynų vientisumas, nemažinamas esamų želdynų plotas, formuojami nauji atskirieji želdynai. Priklausomųjų želdynų norma ir plotai nustatomi vadovaujantis LR aplinkos ministro įsakymu „Dėl atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Gamtinio karkaso nuostatais.

3.2. Gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsauga

1. Bendrąją Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos gamtinio kraštovaizdžio įvairovės (jo geogenetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina specialus, pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtų instituciskai (turinčių administraciją) ir neinstituciskai organizuotų konservacinės apsaugos prioriteto¹ (išsaugančių) bei kompleksinių² saugomų teritorijų tinklas. Gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugos sistemai Ignalinos rajono savivaldybėje priklauso šios saugomų teritorijų grupės:

- 1) institucinės saugomos teritorijos
  - valstybiniai parkai
- 2) neinstitucinės saugomos teritorijos
  - valstybiniai draustiniai,
  - biosferos poligonai

2. Aukščiau minėtų konkrečių gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančių saugomų teritorijų suvestinė pagal atskiras LR Saugomų teritorijų įstatymu nustatytas saugomų teritorijų grupes pateikiama lentelėje (3.2.1 lentelė).

3. Ignalinos rajono savivaldybės gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugos sistemos plėtojimas sietinas su svarbiausiuose šalies teritorijų planavimo dokumentuose - LR teritorijos bendrajame plane (2002 m.), Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane (2015 m.) bei Utenos apskrities bendrajame plane numatytais kraštovaizdžio apsaugos užtikrinimo sprendimais. Taip pat galimos tikslingos teritorijų paieškos steigti naujiems valstybiniais ar savivaldybių draustiniams, ypač biologinio profilio.

3.2.1 lentelė. Gamtinio kraštovaizdžio įvairovę Ignalinos rajono savivaldybėje išsaugančios saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų grupė	Saugomos teritorijos pavadinimas	Plotas/dalis savivaldybėje (ha)	Savivaldybė
VALSTYBINIAI PARKAI	1. Aukštaitijos nacionalinis	40974,8 / <u>22853,0</u>	<u>Ignalinos r.</u> , Utenos r., Švenčionių r.
	2. Gražutės regioninis	31932,9 / <u>4372,8</u>	<u>Ignalinos r.</u> , Zarasų r.
	3. Labanoro regioninis	55320,2 / <u>8,6</u>	Molėtų r., Utenos r., Švenčionių r. <u>Ignalinos r.</u>
	4. Sirvėtos regioninis	8754,6 / <u>1778,6</u>	<u>Ignalinos r.</u> , Švenčionių r.
VALSTYBINIAI BIOSFEROS POLIGONAI	5. Birvėtos	<u>1239,8</u>	<u>Ignalinos r.</u>
	6. Adučiškio - Guntauninkų miškų	5670,0 / <u>1825,0</u>	<u>Ignalinos r.</u> , Švenčionių r.
	7. Svylos	<u>356,8</u>	<u>Ignalinos r.</u>
VALSTYBINIAI	8. Ažušilės kraštovaizdžio	<u>792,0</u>	<u>Ignalinos r.</u>
	9. Adučiškio telmologinis	845,7 / <u>272,3</u>	<u>Ignalinos r.</u> , Švenčionių r.
	10. Milašiaus telmologinis	<u>655,8</u>	<u>Ignalinos r.</u>

¹ *Konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančios) teritorijos* – teritorijos, kuriose saugomi unikalūs arba tipiškai gamtinio ir (ar) kultūrinio kraštovaizdžio kompleksai bei objektai ir biologinė įvairovė.

² *Kompleksinės saugomos teritorijos* – gamtinių ir (ar) kultūrinių vientisumu pasižyminčios teritorijos, kuriose pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą sujungiamos įvairių apsaugos krypčių prioriteto, taip pat rekreacinės ir ūkinės zonos.

Saugomų teritorijų grupė	Saugomos teritorijos pavadinimas	Plotas/dalis savivaldybėje (ha)	Savivaldybė
DRAUSTINIAI	11. Pušnies telmologinis	779,4	Ignalinos r.
	12. Vytėnų telmologinis	266,7	Ignalinos r.
	13. Dysnos hidrografinis	586,6	Ignalinos r.
	14. Rūžo botaninis -zoologinis	59,3	Ignalinos r.
	15. Didžiagirio miško ąžuolo genetinis	10,3	Ignalinos r.
	16. Vidiškių miško eglės genetinis	4,2	Ignalinos r.
	17. Vytėnų miško beržo genetinis	2,1	Ignalinos r.
VISOS ST	35863,4	24,9% savivaldybės teritorijos ploto	

4. Saugomų teritorijų sistema (valstybiniai parkai, valstybiniai draustiniai, biosferos poligonai) rajone apima ketvirtadalį teritorijos ploto (24,9%), integruoja gamtos ir kultūros paveldo apsaugą, yra funkcionaliai diferencijuota. Saugomų teritorijų ploto rodiklis yra gerokai didesnis už šalies vidurkį (15,7%) ir atspindi pakankamą ypač saugomų teritorijų tinklo išvystymą Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje. Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje saugomų teritorijų tinklo plėtojimas - iki 14-18% krašto teritorijos, išskiriamas kaip vienas iš ilgalaikių uždavinių, išsaugant kraštovaizdžio ir biologinę šalies įvairovę, todėl Ignalinos rajone, įvertinant kiekybinius saugomų teritorijų tinklo išvystymo rodiklius, didžiausią dėmesį reikėtų skirti reikiamam saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo reikalavimų užtikrinimui, specialiojo planavimo dokumentų rengimui, vietinio lygmens savivaldybės saugomų teritorijų tinklo plėtojimui.

5. Atkreiptinas dėmesys į vietinio lygmens – savivaldybės saugomų draustinių tinklo plėtojimą. Šiuo metu Ignalinos rajono savivaldybėje jis nėra suformuotas. Įvertinant tai, kad rajono teritorija pasižymi didele gamtinio kraštovaizdžio įvairove, savivaldybės saugomų teritorijų tinklo plėtojimo procesui turėtų būti skiriamas reikiamas dėmesys. Ignalinos rajono savivaldybės bendrajame plane savivaldybės saugomų teritorijų sistemos plėtra detalčiau neanalizuojama. Tai būtų specialaus aplinkosauginio planavimo dokumentų tikslas.

6. Rajone yra gana gausi valstybės saugomų gamtos paveldo objektų grupė – 12 objektų. Vienas iš jų geomorfologinis³ – *Ladakalnis*. keturi hidrografiniai⁴ – *Dringio ragas*, *Ožių ragas*, *Baluošo ilgasalė*, *Ešerinis (2 ež.)*, vienas geologinis - Antakmenės konglomeratas. Gausiausiai atstovaujami botaniniai⁵ objektai, jų yra 6, tai: *Palūšės ąžuolas*, *Tverečiaus ąžuolas*, *Asalnų pušis*, *Labakaršio pušis*, *Bėčiūnų ąžuolas ir Padysnio veimutinė pušis*. Iš visų paminėtųjų gamtos paveldo objektų net aštuoni – *Ladakalnis*, *Dringio ragas*, *Ožių ragas*, *Baluošo ilgasalė*, *Ešerinis (2 ež.)*, *Tverečiaus ąžuolas*, *Asalnų pušis*, *Labakaršio pušis* yra paskelbti **gamtos paminklais**. Dar penkis gamtos paveldo objektus (visi botaniniai – medžiai) yra paskelbusi Ignalinos rajono savivaldybė. Ignalinos rajono savivaldybės bendrajame plane pasiūlymai dėl naujų gamtos paveldo objektų steigimo neteikiami. Tai būtų specialaus aplinkosauginio planavimo dokumentų tikslas.

³ *geomorfologiniai gamtos paveldo objektai* – išskirtinių dydžių ir išvaizdos reljefo formos: kalvos, gūbriai, atragiai, daubos, raguvos, dubakloniai ir kitos reljefo formos

⁴ *hidrografiniai gamtos paveldo objektai* – išskirtinių dydžių rėvos, senvagės, salos, kriokliai ir kiti hidrografinio tinklo elementai.

⁵ *botaniniai gamtos paveldo objektai* - išskirtinio amžiaus, matmenų, formų ar dendrologiniu bei estetiniu požiūriu vertingi medžiai, krūmai, saugomų augalų ir grybų rūšių augavietės, unikalios ir nykstančios augalų bendrijos, dendrologiniai rinkiniai, dendrologinę vertę turintys parkai ir skverai.

3.3. Biologinės įvairovės apsauga

1. Bendrąją Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos biologinės įvairovės (genetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina speciali pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtų saugomų teritorijų sistema bei su ja koordinuojamas ir jai subordinuojamas pagal Europos Sąjungos paukščių (EEC 79/409) ir buveinių (EEC 92/43) Direktyvas pradėtas formuoti europinę biologinę svarbą turinčių *Natura 2000* teritorijų tinklas.

2. Biologinės įvairovės apsaugos sistemai Ignalinos rajono savivaldybėje priklauso šios saugomų teritorijų grupės:

- 1) nacionalinės institucinės saugomos teritorijos:
  - valstybiniai parkai.
- 2) nacionalinės neinstitutinės saugomos teritorijos:
  - valstybiniai draustiniai;
  - valstybiniai biosferos poligonai.
- 3) nacionalinę ST sistemą perdengiančio Europos ekologinio tinklo *Natura 2000* teritorijos:
  - paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST);
  - buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST).

Aukščiau minėtų saugomų teritorijų (nacionalinių institucinių ir nacionalinių neinstitutinių) suvestinė pagal atskiras LR Saugomų teritorijų įstatymu nustatytas nacionalinių saugomų teritorijų grupes bei pagal *Natura 2000* kategorijas pateikiama 3.3.1 lentelėje.

3.3.1 lentelė. Biologinę įvairovę saugančios *Natura 2000* teritorijos Ignalinos rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas, (savivaldybė)	Teritorijos grupė	Plotas/ dalis savivaldybėje, (ha)	Pastabos
1.	Adučiškio – Guntauninkų miškai (Ignalinos r., Švenčionių r.)	PAST	5670,0 / <u>1825,0</u>	Adučiškio – Guntauninkų miškų biosferos poligonas
2.	Birvėtos šlapžemės (Ignalinos r.)	PAST	1239,7 / <u>1238,2</u>	Birvėtos biosferos poligonas
3.	Dysnų ir Dysnykščio apyežerio šlapžemių kompleksas (Ignalinos r.)	PAST	4016,5 / <u>4016,5</u>	Dysnų ir Dysnykščio ežerų apsaugos zonos dalis
4.	Drūkšių ežeras (Ignalinos r., Zarasų r.)	PAST	3654,0 / <u>416,6</u>	Drūkšių ežero apsaugos zonos dalis
5.	Labanoro giria (Ignalinos r., Molėtų R., Utenos r., Švenčionių r.)	PAST	53065,1 / <u>6,7</u>	Labanoro regioninis parkas, išskyrus šio parko rekreacinio, žemės ūkio ir kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
6.	Pušnies, Ružo ir Apvardų šlapžemių kompleksas (Ignalinos r.)	PAST	1062,9 / <u>1062,9</u>	Pušnies telmologinis draustinis, Ružo botaninis -zoologinis draustinis, ežerų apsaugos zonų dalys
7.	Vakarinė Aukštaitijos nacionalinio parko dalis (Ignalinos r., Utenos r., Švenčionių r.)	PAST	34923,1 / <u>20649,5</u>	Aukštaitijos nacionalinio parko dalis, išskyrus šio parko rekreacinio ir kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
8.	Svylos upės slėnis (Ignalinos r.)	PAST	356,8 / <u>356,6</u>	Svylos biosferos poligonas
9.	Šiaurės rytinė Gražutės regioninio parko dalis (Ignalinos r., Zarasų r.)	PAST	5699,8 / <u>249,5</u>	Gražutės regioninio parko dalis
10.	Adučiškio pelkė (Ignalinos r., Švenčionių r.)	BAST	4075,7 / <u>1595,2</u>	Antanų pedologinis draustinis, Adučiškio telmologinis draustinis, dalis Adučiškio - Guntauninkų miškų biosferos poligono
11.	Aukštaitijos nacionalinis parkas (Ignalinos r., Utenos r., Švenčionių r.)	BAST	32999,7/ <u>19478,5</u>	Aukštaitijos nacionalinio parko dalis, išskyrus šio parko rekreacinio ir kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas
12.	Birvėtos upės slėnis ties Rimaldiške (Ignalinos r.)	BAST	112,6 / <u>112,6</u>	Birvėtos biosferos poligonas

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas, (savivaldybė)	Teritorijos grupė	Plotas/ dalis savivaldybėje, (ha)	Pastabos
13.	Dietkauščižnos pievos (Ignalinos r.)	BAST	147,5 / <u>146,9</u>	Dalis Dysnos hidrografinio draustinio
15.	Drūkšių ežeras (Ignalinos r., Zarasų r.)	BAST	3611,6 / <u>415,7</u>	Drūkšių ežero apsaugos zonos dalis
16.	Gervelės pelkė (Ignalinos r.)	BAST	235,1 / <u>235,1</u>	Į saugomų teritorijų ribas nepatenka
17.	Merkmenio ežeras (Ignalinos r.)	BAST	46,0 / <u>46,0</u>	Sirvėtos regioninis parkas, dalis Čiulėnų geomorfologinio draustinio
18.	Milašiaus ir Puzarauskinės miškai (Ignalinos r.)	BAST	655,8 / 655,8	Milašiaus telmologinis draustinis
19.	Gražutės regioninis parkas (Ignalinos r., Zarasų r.)	BAST	26101,8 / <u>3680,7</u>	Gražutės regioninis parkas, išskyrus šio parko rekreacinio, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcinės zonas
20.	Guntauninkų miškas (Ignalinos r., Švenčionių r.)	BAST	1594,4 / <u>229,8</u>	Adučiškio – Guntauninkų miškų biosferos poligonas
21.	Kazitiškio pelkė (Ignalinos r.)	BAST	101,1 / <u>101,1</u>	Į saugomų teritorijų ribas nepatenka
22.	Kretuonykščio ežeras ir apyežeris (Ignalinos r., Švenčionių r.)	BAST	321,0 / 44,4	Aukštaitijos nacionalinis parkas Kretuonykščio telmologinis draustinis
23.	Labanoro regioninis parkas (Ignalinos r., Molėtų r., Utenos r., Švenčionių r.)	BAST	53200,8 / <u>6,7</u>	Labanoro regioninis parkas, išskyrus rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcinės zonas
24.	Pušnies pelkė (Ignalinos r.)	BAST	779,4 / <u>779,4</u>	Pušnies telmologinis draustinis
25.	Rūžo ežeras (Ignalinos r.)	BAST	59,3 / 59,3	Rūžo botaninis -zoologinis draustinis
26.	Smalvos ir Smalvykščio ežerai ir pelkės (Ignalinos r., Zarasų r.)	BAST	2225,3 / <u>310,9</u>	Gražutės regioninis parkas Smalvo kraštovaizdžio draustinis
27.	Sungardo ežeras (Ignalinos r.)	BAST	116,7 / <u>116,7</u>	Į saugomų teritorijų ribas nepatenka
28.	Vytėnų pelkė (Ignalinos r.)	BAST	266,7 / 266,7	Vytėnų telmologinis draustinis
29.	Šakeliškės pievos (Ignalinos r.)	BAST	108,3 / <u>108,3</u>	Dalis Dysnos hidrografinio draustinio
	VISOS TERITORIJOS	NATURA 2000	35419,5*	24,5% rajono teritorijos ploto

Pastaba*: skaičiuojant *Natura 2000* teritorijų plotą yra įvertintas kai kurių buveinių (BAST) ir paukščių (PAST) apsaugai svarbių teritorijų: *Adučiškio – Guntauninkų miškai, Aukštaitijos nacionalinis parkas, Gražutės regioninis parkas (dalis), Drūkšių ežeras, Labanoro regioninis parkas ir kt.* persidengimas.

3. *Natura 2000* teritorijos yra skelbiamos specialiomis saugomomis teritorijomis, užtikrinant palankų apsaugos statusą tam tikrai buveinei ar rūšiai, kurios yra išvardintos ES Paukščių ir Buveinių direktyvų prieduose. Saugomomis pirmiausia skelbiamos labiausiai nykstančios arba gamtos išsaugojimui svarbiausios teritorijos. 2004 m. pabaigoje – 2005 m. pradžioje buvo baigtos procedūros, susijusios su paukščių apsaugai svarbių teritorijų: *Adučiškio– Guntauninkų miškų, Svylos ir Birvėtos* biosferos poligonų steigimu. *Adučiškio– Guntauninkų* biosferos poligono paskirtis: išsaugoti Adučiškio-Guntauninkų miškų ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti vapsvaėdžio (*Pernis apivorus*), uralinės pelėdos (*Strix uralensis*), pilkosios meletos (*Picus canus*), tetervino (*Tetrao tetrix*) ir tripirščio genio (*Picoides tridactylus*) populiacijas teritorijoje. *Svylos* biosferos poligono paskirtis: išsaugoti Apšės upės slėnio ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti griezlės (*Crex crex*) populiaciją teritorijoje. *Birvėtos* biosferos poligono paskirtis: išsaugoti žuvininkystės tvenkinių, Dysnos ir Birvėtos upių slėnių šlapžemių ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti gulbės giesmininkės, švygždos, griezlės, gaiduko, mažojo kiro populiacijas bei baltakaktės žąsies sankaupas sezoninių migracijų metu teritorijoje. Kitų naujų, skirtų biologinės įvairovės išsaugojimui, saugomų teritorijų steigimo procedūros Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje šiuo metu nevykdomos.

4. Iš visų Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje išskirtų biologinę įvairovę saugančių *Natura 2000* teritorijų, didelė dalis (išskyrus *Didžiagirio mišką, Gervelės pelkę, Pušnies pelkę, Rūžo ežerą, Sungardo ežerą*)

patenka į saugomų teritorijų – valstybinių parkų, biosferos poligonų, valstybinių draustinių, apsaugos zonų ribas. Europos Bendrijos svarbos buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų tvarkymo ypatumus nustato Vyriausybės patvirtinti Bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai.

5. Didžioji dalis gamtinio kraštovaizdžio įvairovę saugančių saugomų teritorijų (3.2.1 lentelė) Ignalinos rajono savivaldybėje vykdo ir biologinės įvairovės apsaugą. Pirmiausiai tai valstybinės kompleksinės saugomos teritorijos: *Aukštaitijos nacionalinis parkas*, *Labanoro*, *Sirvėtos ir Gražutės regioniniai parkai*, *Adutiškio - Guntauninkų miškų*, *Birvėtos ir Svylos biosferos poligonai*. Biologinės įvairovės apsaugai skirtų specializuotų – botaninių ir zoologinių draustinių rajone nėra, tačiau biologinės įvairovės apsaugos tikslą savo nuostatose visada turi kompleksinio pobūdžio draustiniai – kraštovaizdžio (*Ažušilės*, *Smalvo*) ir kiti siauresnio profilio draustiniai – telmologiniai (*Adutiškio*, *Milašiaus*, *Pušnies*, *Vytėnų*), hidrografiniai (*Dysnos*).

6. Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizacijos žemėlapiu (<https://www.geoportal.lt/>) duomenimis Ignalinos rajono savivaldybėje yra daug buveinių apsaugai svarbių teritorijų. Jų lokalizacija teikiama grafinėje dalyje - brėžinyje „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“. Visos šios buveinės yra įtrauktos į Lietuvoje sutinkamų Europos bendrijos svarbos gamtinių buveinių, kurių apsaugai būtina steigti saugomas teritorijas, sąrašą. Iki bus nustatytas atitinkamas apsaugos režimas, dėmesys turi būti skiriamas tam, kaip išlaikyti natūralių ir pusiau natūralių teritorijų bendrųjų kokybę, apsaugant jas nuo nuskurdimo ir nevietinių augalų ir gyvūnų rūšių išplitimo. Savivaldybės lygmenyje būtų aktualu parengti rajono teritorijos kompleksinį biologinės įvairovės įvertinimą, išskiriant atskirus gamtinius kompleksus, kuriuose yra saugomų ir retų rūšių bei inicijuojant savivaldybės saugomų draustinių steigimą.

7. Miško vystymosi ypatumai ir kitos priežastys lemia tai, kad ypač svarbios biologinės įvairovės vertybės telkiasi fragmentiškuose, daugeliu atvejų labai nedideliuose miško plotuose, vadinamuosiuose “karštuose taškuose”. Šiuose plotuose (arba buveinėse) biologinė įvairovė yra nepaprastai didelė. Specialaus tarptautinio Lietuvos ir Švedijos vykdyto projekto metu buvo inventorizuotos tokios buveinės, Lietuvoje pavadintos Kertinėmis miško buveinėmis (KMB), kurios užima tik nedidelę visų miškų dalį, tačiau jose telkiasi palyginti daug kraštovaizdyje aptinkamų biologinės įvairovės elementų, ypač retų ar nykstančių organizmų rūšių. KMB lokalizacija Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje teikiama grafinėje dalyje - brėžinyje „Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“. Veiklą kertinėse miško buveinėse reglamentuoja Bendrieji kertinių miško buveinių nuostatai.

3.4. Įgyvendinimo prioritetai

Gamtinio kraštovaizdžio apsaugos įgyvendinimo prioritetai:

1. ekologinių kompensacinių funkcijų stiprinimas grąžinant ir gausinant kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus į labiausiai nuskurdintas rajono gamtinio karkaso teritorijas – geoekologines takoskyras bei migracijos koridorius;
2. atsakomybės už nustatytų gamtinio kraštovaizdžio apsaugos nuostatų vykdymą esamose konservacinio prioriteto saugomose teritorijose bei pakrančių apsaugos juostose ir zonose realus įgyvendinimas;
3. gamtinio kraštovaizdžio apsaugos kriterijų realizavimas vertinant statybos bei ūkinės veiklos projektus;
4. gamtinio kraštovaizdžio apsaugos svarbos įtvirtinimas rajono ekologinio švietimo programose.

Biologinės įvairovės apsaugos įgyvendinimo prioritetai:

1. buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) tinklo įteisinimo užbaigimas;
2. atsakomybės už nustatytų biologinės įvairovės apsaugos nuostatų vykdymą nacionalinėse saugomose ir *Natura 2000* teritorijose realus įgyvendinimas;
3. miško, pelkių ir natūralių pievų ekosistemų biologinės įvairovės palaikymas ir degradavimo sustabdymas.

9. IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAI

9. IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAI

9.1. Bendrosios nuostatos

Ūkinės veiklos reglamentavimui ir Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos tvarkymui numatomas savivaldybės teritorijos suskaidymas atskiromis funkcinio prioriteto tvarkymo zonomis, turinčiomis bendrumo požymių pagal vyraujančią tikslinę žemės naudojimo paskirtį, planuojamą prioritetinę ūkinę veiklą ir kraštovaizdžio tvarkymo reikalavimus.

Kiekvienai tvarkymo zonai individualiai priskiriamas numeris, vienas pagrindinis ir vienas/keli specialieji reglamentai, kurie išreikšti raidiniais indeksais Žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Konkretaus arealo numeris pateikiamas brėžinyje, o kiti reglamentai, kurie nustatomi individualiai kiekvienai tvarkymo zonai, pateikiami tvarkymo zonų reglamentų lentelėje.

1. Bendrojo plano sprendiniuose nustatyti naudojimo ir tvarkymo reglamentai netaikomi:

- teritorijoms, kurioms parengti ir Ignalinos rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti detalieji planai;
- kompleksinėse saugomose teritorijose, valstybinių parkų ir jų zonų, valstybinių draustinių, biosferos poligono tvarkymo reglamentai, tvarkymo zonos ir jų ribos yra nustatomi specialiaisiais planais, todėl savivaldybės bendrojo plano sprendiniuose veikla saugomose teritorijose neregamentuojama.

2. Rengiant specialiuosius ir detaliuosius planus galimas tvarkymo zonų ribų tikslinimas įvertinant duomenų transformaciją į kitą mastelį, esamą padėtį, aerografinę situaciją.

3. Prioritetinė funkcija – didžiausias konkrečios žemės naudojimo paskirties sklypų santykinis plotas tvarkymo zonoje (ne mažesnis kaip 51 proc. tvarkymo zonos teritorijos ploto). Rengiant atskirų tvarkymo zonų specialiuosius ir detaliuosius planus pateikiamas pagrindinių žemės naudojimo paskirčių balansas.

4. Atskiri sklypai nėra Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano planavimo objektas. Sekančiose planavimo stadijose konkrečioms sklypams, patenkantiems į kelias tvarkymo zonas, taikomi tos tvarkymo zonos reglamentai į kurią patenką didžioji sklypo dalis (daugiau kaip 51 procentas sklypo ploto).

5. Nekilnojamo turto savininkams, kurių turto esama paskirtis, būdas ir pobūdis prieštarauja Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams, paliekama teise naudotis nekilnojamu turtu be apribojimo, kaip jis buvo naudojamas iki sprendinių patvirtinimo datos, nekeičiant jo tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdo ir pobūdžio. Keičiant minėtų sklypų tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį pastarieji keičiami, tikslinami ir papildomi vadovaujantis Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais.

6. Valstybinės reikšmės miškai ir kiti miškai tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo ir teisės aktų dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis nuostatomis.

7. Ignalinos rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniuose miškų grupės nenustatomos.

8. Gyvenamosioms vietovėms, patenkančioms į pasienio ruožo ribas, galioja pasienio teisinis režimas, kuris nustatytas LR valstybės sienos ir jos apsaugos įstatyme.

9. Socialinės ir rekreacinės infrastruktūros objektai (švietimo, sveikatos ir socialinės rūpybos, poilsio paslaugų ir kiti statiniai), susisiekimo ir inžinierinių komunikacijų aptarnavimo objektai (ryšių infrastruktūros statiniai, inžinierinių tinklų aptarnavimo statiniai, energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos statiniai ir įrenginiai), susisiekimo komunikacijos galimi visose tvarkymo zonose, kuriose numatyta urbanistinė ir žemės ūkio veikla.

10. Atskirų sodininkų sodų sklypų konversija galima tik parengus konkrečios sodininkų bendrijos teritorijos (jos dalies) detalų planą. Sodininkų bendrijos teritorijos detalusis planas rengiamas tuo atveju, jeigu Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane numatyta sodų teritorijos konversija.

9.2. Tvarkymo zonų naudojimo ir tvarkymo reglamentai

11. Tvarkymo zonoms nustatomi pagrindiniai ir specialūs reglamentai:

- **Pagrindinis reglamentas** nusako vyraujančią tvarkymo zonos (funkcinio prioriteto) tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Numatomos sekančios paskirtys:

Z - žemės ūkio tikslinė žemės paskirtis

M - miškų ūkio tikslinė žemės paskirtis

K - kita tikslinė žemės paskirtis

H – vandens ūkio paskirties žemė

- **Specialus reglamentas** nusako taikytinus specialius reikalavimus ūkinės veiklos plėtojimui konkrečiose tvarkymo zonose. Numatomi 8 specialūs reglamentai:
  - Gamtinio karkaso apsaugos ir tvarkymo reglamentai
  - Agrarinių teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai
  - Miškų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai
  - Urbanizuotų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai
  - Naudingųjų iškasenų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai
  - Rekreacinių zonų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai
  - Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir tvarkymo reglamentai
  - Vandenių tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai

9.2.1 lentelė. Specialieji reglamentai

Indeksas	Specialiojo reglamento pavadinimas
Agrarinių teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai	
ZU	Siaurai specializuotų ūkių veikla priemiestinėse teritorijose bei urbanizuotųjų ir kitai paskirčiai naudotųjų teritorijų plėtra
ZP	Patenkinamos ūkinės vertės žemių zona
ZI	Vidutinės ūkinės vertės žemių zona
ZR	Intensyvios rekreacijos zona
ZN, RP	Aukštaitijos nacionalinio parko, Gražutės, Sirvetos, Labanoro regioninių parkų (Žemės ūkio paskirties žemės esančios ūkinio prioriteto funkcinėse zonose)
ZS	Žemės ūkio paskirties žemė esanti draustiniuose, NATURA 2000 teritorijose
ZE	Ekstensyvaus ūkininkavimo zona gamtiniame karkase.
Miškų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai	
C1	Rezervatiniai miškai - I grupės miškai
M2	Vyrauja rekreacinių miškų sklypai
M1, M3	Vyrauja ekosistemų apsaugos ir apsauginių miškų sklypai
M4g	Vyrauja ūkinių miškų sklypai (gamtinio karkaso teritorijose)
M4	Vyrauja ūkinių miškų sklypai (ne gamtinio karkaso teritorijose)
Urbanizuotų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai	
U1k	Miesto (kurorto) plėtros zonos, kuriose siekiama intensyvios, technogenizuotos žemėnaudos kitoje žemės paskirtyje

Indeksas	Specialiojo reglamento pavadinimas
	vadovaujantis miesto kompozicijos tęstinumo principais ir prioritetą teikiant kurortinės infrastruktūros plėtrai.
U1	Miesto plėtros zonos, kuriose siekiama intensyvios, technogenizuotos žemėnaudos kitoje žemės paskirtyje vadovaujantis miesto kompozicijos tęstinumo ir atskirų miesto zonų darnaus vystymo principais.
U2d	Gyvenamųjų vietovių (miestelių ir į miestelius transformuojamų kaimų) plėtros zonos, kuriose siekiama didelio intensyvumo naudojimo technogenizuotos žemėnaudos kitoje žemės paskirtyje esamų miestelių ir kaimų planinės struktūros pagrindu.
U2v	Gyvenamųjų vietovių (kaimų ir vienkiamų) plėtros zonos, kuriose siekiama vidutinio intensyvumo naudojimo technogenizuotos žemėnaudos kitoje žemės paskirtyje esamų kaimų pagrindu.
U2m	Polifunkcinės zonos, kuriose galima esama ir naujai formuojama išsklaidyta mažo intensyvumo naudojimo technogenizuota žemėnauda kitoje žemės paskirtyje.
U3	Pramonės, komunalinių, sandėliavimo ir logistikos teritorijų plėtros zona
U4	Gyvenamųjų vietovių plėtojimas saugomose teritorijose, valstybinių parkų ir jų zonų, valstybinių draustinių, biosferos poligono teritorijose.
U5	Gyvenamųjų vietovių plėtojimas gamtinio karkaso teritorijose.
U6	Sodininkų sodų bendrijų teritorijų konversija į kitos paskirties rekreacines ir gyvenamas teritorijas
Naudingųjų iškasenų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai	
N1	Naudingųjų iškasenų gavybos atvirų kasinių (karjerų) teritorijos
N2	Gėlo vandens vandenviečių teritorijos
Rekreacinių zonų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai	
Re	Ekstensyvaus pritaikymo rekreacinio funkcinio prioriteto zonos
Ri	Intensyvaus pritaikymo rekreacinio funkcinio prioriteto zonos
Vandenų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentai	
H	Rekreacinio ir kito pritaikymo vandenys. Išskirta didesniuose, nei 25 ha ploto valstybiniuose vandens telkiniuose
Gamtinio karkaso apsaugos ir tvarkymo reglamentai	
g1	Išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis
g2	Palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas
g3	Grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai
g4	Urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti, rekreacinio vystymo zonų gamtinio karkaso teritorijose tvarkymas
g(4)	Naudingųjų iškasenų gavybos zonų gamtinio karkaso teritorijose tvarkymas
g*	Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas integruojant saugomų teritorijų tvarkymo planų ir kitus apsaugos reikalavimus
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir tvarkymo reglamentai	
C	Nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijos ir objektai

9.2.2. lentelė. Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentai

Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentavimas		
Tvarkymo zonos Nr.	Pagrindinė (vyraujanti) tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Specialieji reglamentai
Žemės ūkio paskirties žemė		
1	Z	Zp; ZE; M4; M1,M3; U2m; g2;3
2	Z	Zp; M4; M1,M3; M2; U2m; g2;3; C
3	Z	Zp; ZE; M4; M1,M3; U2m; g2;3; C
4	Z	Zp; ZE; M4; M1,M3; U2m; g2;3; C
5	Z	Zp; ZE; M4; M1,M3; U2m; g1;2;3
6	Z	Zp; M4; M1,M3; M2; U2m; Re; g3; C
7	Z	Zp; ZE; M4; M1, M3; U2m; U5; g2;3; C
8	Z	Zp; M4; M1,M3; U2m; g3
9	Z	Zp; ZI; ZE; M4; M1,M3; M2; U2m; U6; Re; g2;3; C
10	Z	ZI; ZE; M4; M1, M3; M2; U2m; U5; Re; g2;3
11	Z	ZI; ZE; M4; M1, M3; U2m; U5; g2;3; C
12	Z	ZI; ZE; M1,M3; U2m; U6; g1;2;2 [*] ;3;3 [*] ; C
13	Z	Zp; ZE; M4; M1, M3; U2m; U5; g2;3
Žemės ūkio ir miškų ūkio paskirties žemė		
1	ZM	ZE; Zp; M4; M1, M3; U2m; gS1, gS2, Gs3; C; g1;2;3
2	ZM	ZE; Zp; M4; M4g; U2m; g2;3
3	ZM	M4; M1,M3; M2; ZE; ZS; Zp; Re; g2;3
4	ZM	ZE; Zp; M4; U2m; U5; g1
5	ZM	Zp; ZE; M4; M1,M3; M2; U2m; Re; g1;2;3
6	ZM	Zp; ZE; M4; M1,M3; U2m; U6; g2;3
7	ZM	ZI; ZE; M4; M1,M3; M2; U2m; Re; g1;2;3
8	ZM	Zp; ZE; M1,M3; M4; U2m; U5;
Žemės ūkio ir kitos paskirties žemė, intensyvios ir ekstensyvios rekreacijos teritorijos		
1	ZK(Ri, Re)	ZE; Zp; M2; M1,M3; U2m; U5; Ri; Re; g2/4; 3/4
Miškų ūkio paskirties žemė		
1	M	M4g; M2; ZE ; U2m; g1;2; C
2	M	M4g; M1,M3; M4; ZE; U2m; Zp ; g1;2;3
3	M	M4; M1,M3; M2; ZE; ZS; Zp; U2m; Re; g1;1 [*] ;2;3

Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentavimas		
Tvarkymo zonos Nr.	Pagrindinė (vyraujanti) tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Specialieji reglamentai
4	M	M4; M1,M3; ZE ; U2m; g1;2
5	M	M4g; M1,M3; M2; M4; ZE; Zp; U2m; Re; g1;2;3; C
6	M	M4g; M2; M1,M3; ZE; U2m; Re; g1;2;3; C
7	M	M4g; M1,M3; M4; M2; ZE ; U2m; g1;2;3; C
8	M	M4; M1,M3; M2; ZE; U2m; Re; g1;2;3; C
9	M	M4; M1,M3; ZE ; U2m; g1;2
10	M	M4g; M1,M3; Zs; U2m; g1;1;2;3; C
11	M	M4g; M4; Zs; ZE ; U2m; g1;1;2;3; C
12	M	M1,M3; Zs ; U2m; g1;2;3; C
13	M	M4; ZE ; U2m; g1;3
14	M	M4; M ,M3; ZE; ZS; ZI ; U6; U2m; g1;1;2;2;3;3; C
15	M	M4; ZE; U2m; g2
Miškų ūkio ir žemės ūkio paskirties žemė		
1	MZ	M4; M4g; Zp; ZE; U2m; U5; g2;3; C
2	MZ	M4g; ZE; U2m; g2;3
3	MZ	M4; Zp; ZE; U2m; U5; g1;2;3; C
4	MZ	M4; M1,M3; M2; Zp; ZE; U2m; Re; g2; C
5	MZ	M4; M1,M3; M2; ZE; U2m; U5; Re; g2;3
6	MZ	M4g; M1,M3; ZE; U2m; U5; g1;2
7	MZ	M4; M1,M3; Zs; ZE; Zi; U2m; U5; g1;2;3; C
8	MZ	M4; M1,M3; Zp; ZE; U2m; U5; g1;2;3
9	MZ	M4g; M4; M1,M3; Zp; ZE; U2m; g2;3; C
10	MZ	M1,M3; M2; Zp; ZE; U2m; Re; g2;3
Vandens ūkio paskirties žemė		
	H	Išskirta didesniuose nei 25 ha ploto valstybiniuose vandens telkiniuose
Kitos paskirties žemė		
1	K	U1k; U3; U5; U6, M2; Zu; g4; N2; C
2	K	U1; U3; U5; M2; Zu; g3/4; N2; C
3	K	U2d; U5; M2; Zu; g4
4	K	U2d; U5; M2 ; Zu; g4

Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentavimas		
Tvarkymo zonos Nr.	Pagrindinė (vyraujanti) tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Specialieji reglamentai
5	K	U2v; M2; Zu; C
6	K	U2d; U5; M2; Zu; g4; C
7	K	U2d; U5; M2; Zu; C
8	K	U2v; U5; M2; Zu; g4
9	K	U2v; M2; Zu
10	K	U2v; M2; Zu
11	K	U2v; U5; M2; Zu; g3/4
12	K	U2v; U5; M2; Zu; g3/4
13	K	U2d; U5; M2; Zu; g2; N2
14	K	U2d; U3; U5; M2; Zu; g3/4; N2
15	K	U2d; M2; Zu; g4
16	K	U2v; M2; Zu;
17	K	U2v; U5; M2; Zu; g4;
18	K	U2d; U5; U6; M2; Zu; g4; N2
19	K	U2d; U3; U5; M2; Zu; N2; C
20	K	U2v; U5; M2; Zu; g4;
21	K	U2v; U5; M2; Zu
22	K	U2v; U5; M2; Zu ; g4
23	K	U2d; U5; M2; Zu ; g2;4; C
24	K	U2v; M2; Zu
25	K	U2d; M2; Zu; N2
26	K	U2v; U5; M2; Zu; N2; C
27	K	U2v; U5; M2; Zu; g2
28	K	U2v; U5; M2; Zu; g3
Kitos paskirties žemės, intensyvios rekreacijos žemė		
1	K(R)	U2v; U2m; U5; M2; Ri; g3/4; N2
2	K(R)	U2v; U5; M2; Ri; g3/4
3	K(R)	U2v; U5; M2; Ri; g2/4
4	K(R)	U2m; U5; M2; Ri; g3/4
5	K(R)	U2m; U5; M2; Ri; g3/4

Tvarkymo (funkcinio prioriteto) zonų reglamentavimas		
Tvarkymo zonos Nr.	Pagrindinė (vyraujanti) tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Specialieji reglamentai
6	K(R)	U2m; U5; M2; Ri; Re; g3/4; C
7	K(R)	U2m; U5; M2; Ri; gM2, g2/4;3/4; N2; C
Kitos paskirties žemės, intensyvios rekreacijos ir miškų ūkio paskirties žemė		
1	K(R)M	U2v; U2m; U6; M2; ZR; Ri; Re; g2;2/4;3/4; C
2	K(R)M	U2v; U2m; U5; M2; ZR; Ri; g2;3/4
3	K(R)M	U2v; U2m; U5; M2; ZR; Ri; g2;3/4;4
4	K(R)M	U2m; U5; M2; Ri; Re; g1/4;2/4; C; Z _R
Kitos paskirties žemės, naudingųjų iškasenų gavybos teritorija		
1	K(N)	U2m; N1; g1(4);2(4);3(4)
2	K(N)	N1; g2(4)
3	K(N)	N1; g2(4)
4	K(N)	N1
5	K(N)	N1; g3(4)
6	K(N)	N1; g1(4)
7	K(N)	N1; g1(4)
8	K(N)	N1; g1(4);2(4);3(4); C
9	K(N)	N1; g1(4)
10	K(N)	N1; g2(4)
11	K(N)	N1
Institucinės saugomos teritorijos		
1	*	Pagal Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schemos sprendinius
2	*	Pagal Labanoro regioninio parko ir jo zonų ribų bei tvarkymo planą
3	*	Pagal Sirvėtos regioninio parko ir jo zonų ribų bei tvarkymo planą
4	*	Pagal Gražutės regioninio parko ir jo zonų ribų bei tvarkymo planą

12. SAULĖS ŠVIESOS IR VĖJO ENERGETIKOS VYSTYMO SĄLYGOS

12. SAULĖS ŠVIESOS IR VĖJO ENERGETIKOS VYSTYMO SĄLYGOS

Atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriaus plėtros skatinimą užtikrina Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas, kurio nuostata – užtikrinti, kad atsinaujinančių išteklių energijos dalis ir toliau būtų didinama, tam panaudojant naujausias ir veiksmingiausias atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo technologijas ir skatinant energijos vartojimo efektyvumą.

Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje pabrėžiama, kad atsinaujinantys energijos ištekliai perspektyviausias energijos šaltinis plečiant vidaus energijos gamybą. Atsinaujinanti energetika bus plėtojama siekiant mažinti aplinkos taršą, kovojant su klimato kaita ir stiprinant konkurencingumą. Planuojama, kad 2050 m. energija iš atsinaujinančių ir kitų netaršių šaltinių taps pagrindine elektros šilumos bei transporto sektoriuose.

Atsinaujinančių energijos išteklių tarpe vis plačiau elektros energijos gamybai panaudojama vėjo ir saulės energija, todėl labai svarbu nustatyti jos panaudojimo galimybes Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje.

12.1 Vėjo energetikos vystymas

Vėjo energetika vystoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu, įvertinant Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymą Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos, kuriose gali būti ribojami vėjų elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapio patvirtinimo“, kitais teisės aktais bei dokumentais, reglamentuojančiais vėjo elektrinių statybą, šio bendrojo plano koregavimo nuostatomis.

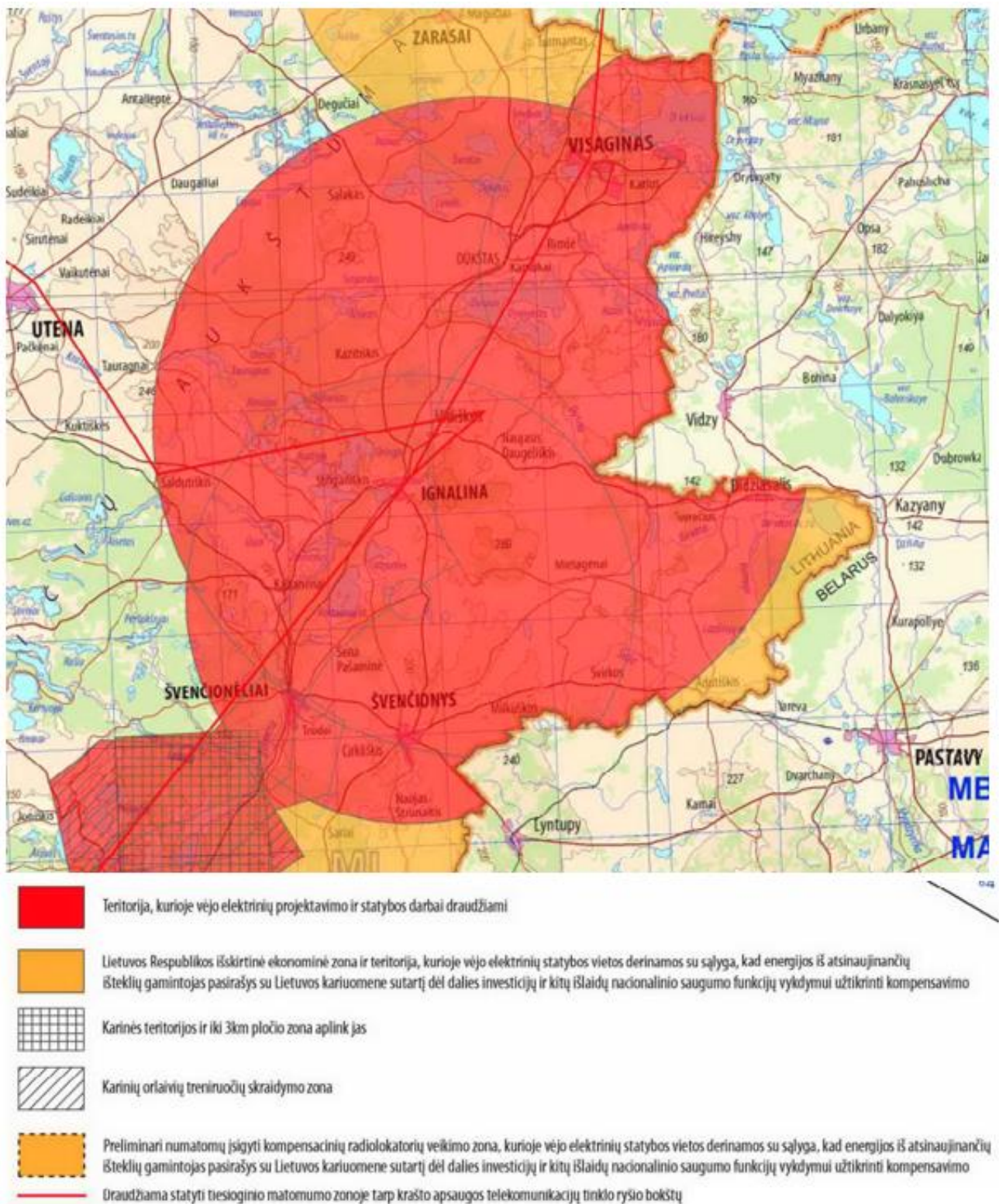
Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintame žemėlapyje praktiškai visa Ignalinos rajono savivaldybė patenka į *teritoriją, kurioje vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami* (12.1 pav.) ir tik pats rytinis pakraštys į *teritoriją, kuriose vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas pasirašys su Lietuvos kariuomene sutartį dėl dalies investicijų ir kitų išlaidų nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti kompensavimo* (12.1 pav.).

Įvertinant Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos, kuriose gali būti ribojami vėjų elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapio patvirtinimo“ ribojimus, nustatytus Ignalinos rajono savivaldybės teritorijai ir Lietuvos sienos apsaugos interesus **vėjo energetikos vystymas Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje neplanuojamas.**

12.2 Saulės šviesos energetikos vystymas

Saulės šviesos energetika vystoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu ir kitais šią veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

Vystant saulės šviesos energetiką Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje taikyti 2022 lapkričio 14 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-358 patvirtintus „Aplinkosauginius reikalavimus planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines“, kurie nustatyti siekiant išvengti ar kiek įmanoma sumažinti galimą neigiamą poveikį aplinkai.

12.1 pav. Ištrauka iš žemėlapiu, patvirtinto Lietuvos kariuomenės vado 2016-02-15 įsakymu Nr.V-217 „Lietuvos Respublikos teritorijos, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai“.